27ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7258 — 17 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1910 — ՀՈՐԻՆԿԱՅԻՆ — 2 Mars 1910 — 27me année — N. 7258

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐ. ՍՐՄԱՔԷՇԽԱՆԼԵԱՆ

Գրուագներ եւ չեն տրուիր

Բաժանորդագրութեան պայմանները տեսնել Դրդ էջը

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

10 ՓԱՐԱՅ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ

10 PARAS

آره‌ولك
ارمنجه یومی و سیاسی غزته
تاسیس امتیازی قره‌كوی بوریاجیان
درهلیه غاله

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Cons/ple, Galata

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ՈՐԲԵՐՈՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ» ԿԸ ՅԱՏԿԱՑՆԷ

1.— Քեռի Ծախսած իւրաքանչիւր «Արեւելք»ի վրայ մէկ փարա։— 2.— Վերաբացման թուականէն (14 դեկտ.) յետոյ գոյիւ բաժանորդագրութեանց իւրաքանչիւրէն 15 դրս.— 3.— Երբ 890 ոսկի բերթին ուղեցած բաժանորդ. պահանջին 100ին 25 դրս., այսինքն 200 ոսկի.— 4. Հասցեներուն ծանուցմանց ու մահագրի վրայ 20 ակռան դրս — 5.- Թաղ. խարտուղի, եկեղեցւոյ, պաշտօնական ծանուցմանց իւրաքանչիւրէն 5 դրս.

ՀԱՅ-ԿԱԹՈԼԻԿ ԱՇԽԱՐՀԸ

ԳՈՅՈՒՆԵԱՆ ԿԸ ԳՈՐԾԷ...

Եթէ խնդիրը ըստ ինքեան խորհելս ողբալի չըլլար, եւաւ որ կարելի չէր երեւակայել աւելի զուարճացնող եղելութիւն մը քան թէ այն որ ժամանակէ մը ի վեր տեղի կ'ունենայ հայ-կաթոլիկ համայնքին ազգային-կրօնական ներքին գործերուն մէջ, որմէ բուսական ծանօթ են արդէն՝ աւելորդ անգամ մըն ալ կրկնուելու, բացատրուելու համար հոս։ Մեր կաթոլիկ եղբայրներուն ներքին այդ գործերը այնքան կը հետաքրքրեն զմեզ՝ լուսաւորչական Հայերս և առհասարակ հայ մամուլը, որքան մեր իսկ ազգային ներքին խնդիրները։ Նկատելով մանաւանդ որ հայ տարրին զանազան հատուածները՝ դաւանական տարբեր հաւատալիքներ ունենալով հանդերձ, ժամանակ է որ գուրգուրալիք հոգածութեամբ մը վերաբերուին իրարու հանդէպ, կրօնքի խրատները անհետացնեն՝ մոռնալով իրարու, դրկախառնուելով, սրտապնդելով, մխիթարելով զիրար՝ ցեղին յաւերժացումը ապահովելու համար։ Եթէ ապրած դարերնիս լուսաւորեալ է, մենք չպիտի ըլլայինք անոր մէջ խաւարեալ մաս մը ներկայացնող։ Դաւանանքի տարբերութիւն մը ի՞նչ պատուար կրնայ դառնալ նոյնազգի եղբայրներու մէջ, որոնք միեւնոյն պատմութիւնը, միեւնոյն նախահայրերը, միեւնոյն աւանդութիւնները եւ միեւնոյն արիւնը ունին։ Աւելորդ մոլեռանդութիւնը, կրօնքին խաւարամիտ ըմբռնումն է միայն որ կրնայ երկու եղբայրներ իրարմէ հեռացնել։ Բայց այլեւս ո՛չ Լուսաւորչի ամօռին, ոչ Հռոմի ամօռին յարող Հայերը կը փայլին իրենց մոլեռանդական տրամադրութիւններովը։ Անցա՜ն այդ հին բարի ժամանակները։ Վերջապէս, կ'ըսեմ, հակառակ որ այս պահուս հայ-կաթոլիկ հասարակութեան ներքին կրօնական գործերը անտարբեր հոգիները զուարճացնելու հանգամանք ունենան, մեզի չի՛նար խնդալ, այլ ցաւիլ, իսկապէս, անկե՛ղծօրէն ցաւիլ։

Գիտենք թէ Սադէզ-Աղաճի Պատրիարքարանին Ժողովը պարզապէս սոսիպուութեան յանձնառու ըլլալ, եւ կենալով իր այն պահանջէն թէ՝ սահմանադրութիւնը վերաքննուելու էր նախ քան կաթողիկոս-պատրիարքին ընտրութիւնը։ Գոյունեան մասը վերառաւ «ո՛չ» մը արձակելով ի՛ր ըսածը եղաւ։ Ամբողջ հասարակութիւն մը գլուխ ծռեց այդ մասին առջեւ։ Ժողովը հաւանեցաւ որ նախ և առաջ պատրիարքը ընտրուի, պայմանով սակայն որ Սիւնհոդոսը թուղթ մը (բանաձեւ) ստորագրէ, որով նոր ընտրուելիք պատրիարքը կ'երդնու անմիջապէս ձեռնարկել սահմանադրութեան վերաքննութեանը, հակառակ պարագային պիտի հրաժարեցուցուի իր աթոռէն։ Ներկայացուած բանաձեւին ոգին ատ էր։ Միւսները պարզապէս ունայնաբանութիւն էին։ Սիւնհոդոսը իր պատասխանը պիտի ներկայացնէր Երեսփ. Ժողովին, որպէս զի, այս բանաձեւը ընդունուելու պարագային, իսկոյն պատրիարքին ընտրութեանը ձեռնարկուէր։ Առջի գիշերը նորէն Ժողովը եղաւ Սադէզ-Աղաճի Պատրիարքարանին մէջ, հայ կաթոլիկ երեսփոխանները դացին լսելու Սիւնհոդոսին պատասխանը, որ անչուշտ հաւանութիւն միայն կրնար ըլլալ իրենք՝ պնդուած և պաշտպանուած սկզբունքին ամբողջ դէմ վրայ տեղի տուած էին։ այս անգամ մասամբն ալ, պզտիկ մասամբն ալ Սիւնհոդոսը զիջում պիտի ընէր։ Բայց ո՛չ կարելի չէ, ոչ միայն պզտիկ մասամբ, այլ ամենապզտիկ, ամենաչնչին մասամբ իսկ զիջում ընելը ի՞նչ, զիջո՞ւմ մի, Սիւնհոդոսին կողմէ տատաչարհական երեսփոխաններուն զիջո՞ւմ մի, երբ մանաւանդ հոն է Գոյունեանը, որ առջի վայրկեանէն մատղրած է կից տալ ամէն առաջարկի որ այդ Ժողովէն կը բխի, չանչանել ամէն գիմադրութիւն որ կը ցցուի իր դէմ։ Ա՛ս կ'ապացուցանէ վերջին դրուագը առամիոր տեղի կ'ունենայ ի Սադէզ-Աղաճ։ Սիւնհոդոսին պատասխանը եկած է։ Կը կարդացուի։ ի՞նչ կ'ըսէ։ կ'ըսէ որ համաձայնութեան մը դալու համար, առաջարկուած բանաձեւը կ'ընդունի, բացի այն կէտէն ուր ըսուած է թէ Պատրիարքը, իր ընտրութենէն ետքը, պարտաւոր է սահմանադրութեան մէջ բարեփոխութիւններ մտցնել եւ թէ՝ մերժման պարագային՝ զայն հրաժարացնել իր պաշտօնէն։ Այո, Սիւնհոդոսը չընդունիր հրաժարում բառը և կ'ուզէ որ անոր տեղ դրուի միայն սանկ խօսք մը։ Վնդիրը պիտի ներկայացուի Վատիկանի։ Եւ այս մէկ բառին արտաքսումովը՝ այդ համբաւաւոր բանաձեւը կը դառնայ կ'ըլլայ թուղթի անշունչ կտոր մը, աւելորդ բանութիւն մը, ոչնչութիւն մը։ Ժողովը տեսաւ խաղը, Գոյունեանին մասը որ շարունակ կ'երերար մութին մէջ, և միամօրէն ըսաւ թէ «աղէկ, այդ բառը վերցնէք, սակայն առովմիկէնիմէկ կը փլչէր այն չէնքը որ բարձրացուցուած էր՝ համոզմունքի մը դոյացնելու համար։»

Զեմ հաւնար թէ հայ կաթոլիկ երեսփոխաններուն այդ երանելի միամտութիւնը մինչեւ ա՛յրան տանին պիտի տեւէ եւ մինչեւ ե՛րբ պիտի հանդուրժեն օձի լեղուի պէս շարժող տա մասը, որ հասարակութեան մը դոյութեան չէնքը քանդելու կը սպառնայ։

Աղուեսը պիտի տեսնէ՞ այն օրն ալ երբ բոլոր այդ միամիտ դրուխները պիտի երթան ակնածանօք խնարհիլ այդ մասին առջեւ, երբ ան բարձրանայ պատրիարքական դահոյն վրայ։

Եր. ՍՐՄԱՔԷՇԽԱՆԼԵԱՆ

ԱՐՀԱՒԻՐՔԻ ԵՐԿՐԷՆ

ՆՈՐ ՁԵՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— ԳԻՒՂԻՑԻ ՄԸ ԿԽԱՆԳԻՆԸ ԴԲՈՒԱԳՆԵՐԸ.—ԱԲԴԱԼԱԶԻԶ ԿՈՒՍԱԿԱԼ ՄԸ։

Խնուս, 4 Փետր։

Տարաբախտ չորս Հայերու սպանութեան առթիւ, ինչպէս գրեցի Արեւելքի, Խնուսի Հայերը միաբան ու միռձայն բողոքեցին ու պահանջեցին անդին հուսկաւոր աւազակապետներն Սէլիմ պէկի (Հաֆիսիէյի Դայմագամ), Սասրի (Հաբիրպերտ) և Հայաստի ձերբակալուիլը որոնց անմիջական հրամանովը սպանուեցան այդ Հայերը։ Այդ, թիւս չորս օր առաջ, արդարութիւնը բարձրացաւ շնորհիւ Կարնոյ սահմանադրակէր Կուսակալին՝ Ձէլալ պէյի։ Օրուն առաւ սասրկի հրամանին վրայ անմիջապէս ձերբակալուեցան վերոյիշեալ հայակալ անձերը և զոկուելէ վերջ իրենց ատիճաններէն շնորհուած իրենց Մէժ-Պալէն՝ կարմիր Հմփտէն, Կարնի զոկուեցան ընդ հսկողութեամբ խումբ մը հեծելազօրքերու։ Ոճիրը կատարողները իրենց հարցաքննութեան մէջ խոստովանած են թէ իրենք Սէլիմի, Սասրի և Հայաստի կամակատար ծառաներ ըլլալով անոնց հրամանովը բռնանած են չորս հայերը։ Ասկէ աւելի հաստատ փաստ կարելի է ձեռք բերել օրէնքին ամենախիստ տրամադրութեամբ պատժելու համար յիշեալ ոճրագործները և ա՛յսպէս ապահովելու կեանքի ու ի՛նքի գոյութիւնը որ վտանգի տակ է Սահմանադրութեան օրով այս ցաւոտ ու արիւնոտ երկրին՝ մանաւանդ տարաբախտ Հայաստանի մէջ, ուր խեղճ ազգ մը քառասուն նոխազը ըլլալու դատապարտած է կարծես լո՛ւկ Հայ ըլլալուն համար...։

Շնորհակալութեան, տխուր ու ցաւոտ շնորհակալութեան բաժին մը պիտի բերէ Արեւելքի ընթերցողներուն՝ ձերբակալուած ոճրագործներէն Հայաստի արիւնալի ու պժգալի կեանքին դրուագներէն մէկ երկուքը։ Այս հրէշը, Հայաստ, որ ամէն մեղքիս վրայ, Համիտէի յիսնապետ է, եղբայրն է իր հեռ ձերբակալուած Սէլիմի ու Սասրի, երբեակ միութիւն մը եղբայրական՝ թալէլու կողոպտելու և արիւն, թափելու հերոսութեամբ նշանաւոր։ Այս հայակալը սպանած է կողակայ Յակոն և անոր քոյրը՝ Կիւլէն՝ իրեն առաջին կին առած է, անառակօրէն բռնութեամբ։ Երկրորդ կին ալ դարձեալ Հայ է, Վարդոյի աղջիկ Զուները։ Սպանած է Լիչի (Ուլանեզ) ուսուցիչ երիտասարդ Լեոնը։ Սակայն աւելի սոսկալին կայ։ Ագրակ անուն հայաբնակ գիւղը գրաւելու համար գիւղին երեւելիներէն Մկրօն, Գալոն, Բալոն և Առօն անուտի մը մէջ ամբողջովին վառած է և ... անոնց մոխիրները հովին տուած նոր Լէնկիմուր մը, չէ՞։ Տակաւին այս մարդասէրին դիւային գործը այդքանով ալ չվերջանար։ որբապրոնութիւն ալ գտած է Թուրքի մը՝ իրեն հաւատակից Իսլամի մը մեռած մարմինը դերիզմանէն հանել տալով։ անա՛ թէ ինչո՞ւ։ Որպէսզի Ագրակ գիւղն կարենայ արտաքսել տալ մնացեալ Հայերն ալ, նոր թաղուած Թուրքի մը մարմինը գերեզմանէն հանել տալով դոյն քանի մը տեղերէն անգթօրէն դաշունահար կ'ընէ և յետոյ լուր կուտայ կառավարութեան թէ Հայեր Իսլամ մը սպանած են ու իր ծրագրած ամբարան ոճիրը կը բեռցնէ երեք չորս Հայերու վրայ՝ դաշունահար մեռած դիակը իբր փաստ ցուցնելով կառավարութեան ու կը յայտնի բանտարկել տալ զանոնք։ Անա՛ Համիտի օձազուսակներուն անլուր գործակիցներպէրն մէկը։ Այս հրէշամարդուն՝ Հայաստի միւս եղբայրները Սելիմ, Սասի և ո՛չ մէկ կերպով պակաս մեղքեր են իրենց եղբօր գործած գազանական գործերէն։ Սանդք էին որ սահմանադրական այս օրերուն մէջ անպատասխանատու գործել տուին ոճրագործութիւն մը իրենց ծառաներուն ձեռքով և սակայն չկրցան աղտաիլ արդարութեան ձեռքէն որ գործադրուեցաւ շնորհիւ Կարնոյ Կուսակալին, որ ամեն կերպով և անձնուիրութեամբ կը ջանայ սահմանադրական կարգերը ապահովել իր կուսակալութեան մէջ։ Պատիւ իրեն։ Ահրաւեաւ ժողովուրդը կրսպասէ ակնկալոյց արդարութեան գործադրումին որ երեւան պիտի գայ չարագործներուն պատասխանատու օրէնքին խստութեամբը։ Սպասենք և յուսանք...։

ԱՐՇԱԿ Կ. ԹԻՓԹԻՒՆՃԵԱՆ

ՊՈՒԹՐՈՍ ՓԱՇԱ ՂԱԼԻԻ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ադիսանդրիա, 10 Փետր.

Հեռագիրը հաղորդեց անչուշտ Եգիպտոսի նախարարապետ Պուտրոս փաշա Ղալիի սպանութեան լուրը երիտասարդ եգիպտացիի մը կողմէ։

Սպանութեան այս փորձը քաղաքական նպատակաւ է և ունի ծանրակշիռ նշանակութիւն, անոր համար որ սրբագործը կը պատկանի ազգայնական կուսակցութեան, որուն հիմնադիրն եղած է Մուսթաֆա Բաժէլ փաշան։ Այդ կուսակցութեան օրգան Լիվա օրաթերթը ժամանակէ մը ի վեր իր գրգռիչ հրատարակութիւններովը ու բուռն յարձակումներովը նախարարապետին դէմ՝ տարակոյս չի ձգեր կուսակցութեան մասնակցութեանը մասին այս ոճրին մէջ, հակառակ իր հերքումներուն։

Ոճրագործութիւնը հետեւեալ կերպով տեղի ունեցաւ։ կիրակի օր ժամը 1.30ին, երբ նախարարապետը դատական նախարարին պաշտօնատունէն կ'ելլէնար տուն երթալու՝ կառք նստած պահուն ոճրագործը պրաուտինկ տարձանակով հինգ անգամ կը կրակէ. չորս գնդակները անվնաս կը վիրաւորեն, սակայն հինգերորդ գնդակը որովայնը և լեարդը ծակելով կ'ինչայ նախարարապետին կառքին մէջ։ Ականատեսները խլոյն կը ձերբակալեն ոճրագործը և վիրաւորն ալ անմիջապէս Մելթոնի հիւանդանոցը կը փոխադրեն։

Ցաւալի պատահարը խլոյն Խրտիվին իմաց կը տրուի, որ հապշտապ, Ապտինի պալատը կուգայ և վիրաւորին այցելութեան կը փութայ՝ զգածուած ու ընկճուած լուրին անաւորութենէն։ Վիրաւորին իր խորին ցաւն ու համակրութիւնը կը յայտնէ. հազիւ թէ կրնայ երկու անգամ «ինորհակալ եմ» պատասխանել նախարարապետը։ Պուտրոս փաշա Ղալի ծնած էր Պէյնի Սուէֆի նահանգի Մայմուն գաւառը 1846ին. որդին էր Ղալի պէյ Նարուղի, պաշտօնեայ Տայրայի Խասայի մէջ, ուսումն առած էր Գահիրէի Խպտիներու վարժարանը, յետոյ Եւրոպա կատարելագործած էր զայն։

Եղած է քարտուղար պեռական տպէս այլ ճիւղերու մէջ և զանազան պատասխանատու պաշտօններ վարած յաջողապէս։

Ֆսխրի փաշայի կաբինատ նախարարութեան օրով Եւմատան նախարարութիւնը սանձնած և չարունակած է Հիազ փաշայի դանՂիֆի օրով. 1884ին արաքին գործոց նախարար եղած է Նուպար փաշայի նախարարապետութեան օրով և 1899 ին նոյն պաշտօնը կը վարէր Թէֆիկի փաշայի օրով մինչև որ 1908ին խոիվը նախարարապետ անուանեց զինք։ Այդ ատենն էր որ ազգայնական կուսակցութիւնը իր օրգան էլ Լիվան մէջ բուռն և ուժգին յարձակում մը գործեց անոր դէմ։

Ոճրագործը երիտասարդ մահմեդական մըն է 22 տարեկան։ Եգիպտոսի կառավարական վարժարանը իր ուսումն առած և կատարելագործելու համար Ժընէվ գացած ու 1908—1909ին համալսարանի ուսանող եղած է, ուրկէ մեկնած է Լոնտոն և հոն իր դեղագործութեան քննութիւնը անցուցած է 1909ին։ Ոճրագործութիւնը կանխամտածութեամբ եղած է, ինչպէս յայտարարեց ոճրագործը՝ Իպրահիմ Նասիֆ էլ Վարտանի հարցաքննութեան պահուն և ըստ իր յայտարարութեան ոճրին չարժուիլը եղած են հետեւեալ կէտերը. «Իր հայրենիքին ծառայելու փափաքը, ազատելով զայն մարդէ մը. Ա. որ Տէնչաուի մասնաւոր դատարանին նախագահած է. Բ. որ Սուատանի դաշնադիրը կնքած է. Գ. որ Մամուլի օրէնքը վերահաստատած է. և Դ. որ Սուէզի ջրանցքին պայմանագրի երկարաձգումը կարգադրուած է»։

Պուտրոս փաշա Ղալի վերագրուած յիշեալ կէտերը թէ՛ անհիմ են և թէ խեղաթիւրուած ոճրագործէն։ անոնց համար որ ծանօթ են Եգիպտոսի պայմաններուն, որոնց մէջ կը գտնուի պետութիւնը, իր կազմն ու վիճակը, շատ պարզ է Պուտրոս փաշայի դերը։ Նուպար փաշայէն վերջ Եգիպտոսի երկրորդ քրիստոնեայ նախարարապետը եղած է և ոճրին բուն շարժառիթը գտնելու է անոր քրիստոնեայ ըլլալուն մէջ, որովհետեւ ազգայնական կուսակցութիւնը թուրքի առելութիւն մը կը սնուցանէ քրիստոնեաներուն դէմ ծայրայեղ մոլեռանդութեամբ։

Պուտրոս փաշա սիրուած էր ամէնէն և մասնաւորապէս Խրտիվէն, որովհետեւ ոչ միայն մեծ հայրենասէր մըն էր ան, այլ մեծ ազատամիտ մը, պետական մեծ անձնաւորութիւն մը փորձառու և հաղուագիւտ ձիրքերով օժտուած. այդ պարագան է որ Խրտիվը մղած էր նախարարապետ անուանելու զայն, և իր մահուան լուրը առնելով Խրտիվը արտասուալից աչքերով ըսած է. «իմ ամէնամեծ նախարարս կորսնցուցի»։

Հակառակ կատարուած յաջող գործողութեան, Պուտրոս փաշա երկուշաբթի 8. 15ին մեռաւ։ Իր շուրջն մտ կ'հաւաքէին բժիշկները, մինչեւ առաւօտ, իր ազգականները, որդին, և Պոլոս փաշա Նուպար՝ իր պարագաներով, վասն զի հանգուցեալը ազգականն է Նուպար գերդաստանին։ Իր մահով ամբողջ Եգիպտոս սուգի մէջ է։ Բոլոր պետական ու օտար հաստատութիւնները ի նշան սուգի կէս պարզած են դրօշակները. պետական բոլոր պաշտօնատունները գոց են, ինչպէս նաև սակարաններն ու դրամատունները։ Թաղման հանդէսը այսօր պիտի կատարուի։ Գահիրէի զօրանոցին ամբողջ զօրքը պիտի մասնակցի յուղարկաւորութեան հանդէսին, ինչպէս նաև անգլիական գրաւող բանակէն զօրաբաժին մը թնդանօթներով և նուագներով, նոյնպէս բոլոր հասարակութեանց կրօնական պետերը, օտար տերութեանց դիւանագիտական ներկայացուցիչները պաշտօնապէս։

ՏԻՐԱՆ ՇՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ԼՈՆՏՈՆԷՆ ՆԱՄԱԿ

Լոնտոն, 23 Փետր.

Պարզ դիպուածով մըն էր որ, այսօր իսկ ձեռքս ինկաւ Արեւելքի 7239 թիւը։

Թէպէտեւ ընդունուած սովորութիւն մը չէ այս լրագրութեան մէջ՝ ուրիշ թերթի մը թղթակիցը զինքը քննադատող թերթին մէջ պատասխանել, բայց քանի որ իմ Նպատակս ա՛յն Արեւելքի ուղղամտութիւնը տարակոյսի ներքեւ դնել է եւ ո՛չ իր վարկը, կը յուսամ թէ անպատասխան անկիւն մը պիտի չնորհէք ինձ՝ վերոյիշեալ թիւին մէջ իմ դէմս երեւցած խիստ անվայել գրութեան մը պատասխանելու։

Իրագեկ ստորագրութեամբ թղթակցութիւն մը հրատարակուած էր հոն, որում բովանդակութիւնը թէեւ իմացուցած էին ինծի բարեկամներ, սակայն, անձնապէս կարդացած չըլլալով, չէի կրցած ըմբռնել որ մարդ այդքան անպարկեշտ կրնայ ըլլալ հրապարակաւ դրուած հարցի մը շուրջն անգամ։ Անծանօթ ընթերցող մը տակէ սա եզրակացութեան պիտի յանդէր թէ, ես ի՞նի մը սիւնակ թիւած էի պլսահայ թերթի մը մէջ՝ պարզապէս Լոնտոնի կարգ մը «պատուաւոր» ու «պարտաճանաչ» ազգայիները մրոտելու անզուսպ տենչով, կուտային թէ նուազ տարիք ունէր քան որչափ ենթադրել կուտար երկարատեւ բանտարկութիւն մը։

Այդ մարդը տեսակ մը հանոյքով ընդունեց երիտասարդ բանտարկեալին խանդավառ արտայայտութիւնները. իր տառած հոգին պահ մը ոգեւորուեցաւ այդ եւանդուն հոգիին հետ չփուելով։ Անոր սիրալիր վարմունքին համար չնորհակալութիւն յայտնեց ջերմագին կերպով, թէեւ իր յուսախաբութիւնը մեծ եղաւ՝ երկրորդ զընաան մը գտնելով, ուր ազատութեան հանդիպելու յոյսը ունէր։

— Նախ տեսնենք որ միջոց կա՛յ բանտապատներու աչքէն հեռացնելու իմ անցքիս հետքերը։ Մեր ազգային անդորրութիւնը կախում ունի անոնց բոլորովին անտեղակա մնալէն անցած դարձածին նկատմամբ։

Յետոյ լացուածքին վրայ ծռեցաւ, դիւրաւ վերցուց քարը, հակառակ իր ծանրութեան, ու ծակին մէջ մտցուց զայն։

— Այս քարը անփութօրէն հանուած է իր տեղէն, ըսաւ նորեկը, ցնցելով գըլուխը։

— Դուք գործիք ունի՞ք, հարցուց Տանթէս զարմանքով։

(Շարունակելի)

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (52)

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏՈՒՄԱ

ԿՈՄՍ ՄՈՆԹԷ-ՔՐԻՍԹՕ

ԺԵ.

ԹԻՒ 34 ԵՒ ԹԻՒ 27

Այնուհետեւ Տանթէս բոլորովին նուիրուեցաւ իր երջանկութեան. ալ ուս մինակ չպիտի մնար. նոյն իսկ ազատ էր թերեւս. ազգային՝ պարագային՝ եթէ բանտարկութենէ ալ չազատէր՝ գէթ ընկեր մը պիտի ունենար. արդ՝ ուրիշի ընկերակցութեամբ բանտարկութիւն մը կէս բանտարկութիւն կը համարուի։ Միասին յայտնուած դանդատ մը ազերբանքի պէս բան մըն է, և երկու հոգիի կողմէ եղած ազերբանք մըն ալ չնորհապարտութիւն է։

Ամբողջ օրը, Տանթէս վեր վար չափեց զնանը. ուրախութենէն կը խայտար սիրտը։ Մերթ ընդ մերթ այդ ուրախութիւնը չնչահեղձ կը դարձնէր զինքը. անկողնին վրայ կը նստէր, ձեռքովը սեղմելով կուրծքը։ Ներքնոցքին մէջ ամենափոքր աղմուկ մը լսելուն պէս, դէպի դուռը կը խոյանար։ Բանիցս սա վախը ունեցաւ թէ զինքը կը բաժնեն այդ մարդէն, զոր չէր ճանչնար բնաւ, և զոր կը սիրէր բարեկամի մը պէս։ Ուսի սա որոշումը տուաւ. եթէ երբեք բանտապան հեռացնէր մահճակալը ու գլուխը ծռէր՝ բացուածքը քննելու համար, անոր գլուխը պիտի ջախջախէր այն սալաքարով, որուն վրայ դրուած էր իր փարչը։

Տանթէս լաւ գիտէր որ մահուան պիտի դատապարտէին զինքը. բայց յուսահատութենէն ու ձանձրոյթէն չպիտի մեռնէր արդէն այն պահուն, երբ այդ հրաչալի աղմուկը կենդանացուցած էր զինքը։

Իրիկուան, բանտապանը ներս մտաւ. Տանթէս անկողնին մէջ էր. իրեն այնպէս կը թուէր որ այդպէս աւելի լաւ պահպանած պիտի ըլլար անկասար բացուածքը։ Այդ տաղտկալի մարդուն վրայ արտասվոր նայուածք մը ձգած ըլլալու էր որ անիկա փութաց հարցնել.

— Խելքերնուդ եկա՞ նորէն։

Տանթէս պատասխան չտուաւ. կը վախնար որ ձայնին յուզումը մատնէր զինքը։

Բանտապանը հեռացաւ՝ գլուխը ցնցելով։

Դիշերը վրայ հասնելուն պէս՝ Լտոնն կարծեց որ իր դրացին պիտի օգտուէր ուսինէն ու մթութենէն՝ խօսակցութիւնը վերսկսելու համար. բայց կը սխալէր. գիշերը անցաւ ու ոևէ աղմուկ չպատասխանեց իր տենդոտ սպասումին։ Բայց յաջորդ օրը, բանտապանին առաուանայցելութենէն յետոյ, երբ Տանթէս պատէն կը հեռացնէր անկողինը, երեք հարուածներ լսեց՝ հաւասար ընդմիջումներով. ծունկի եկաւ իսկոյն։

— Դո՞ւք էք, ըսաւ Լտոնն. հոս եմ ես։

— Բանտապահնդ մեկնեցա՞ւ, հարցուց ձայնը։

— Այո՛, իրիկուան միայն պիտի գայ, պատասխանեց Տանթէս. տասերկու ժամ ազատ պիտի ըլլանք։

— Հետեւաբար կրնա՞մ գործի սկսիլ, հարցուց ձայնը։

— Այո՛, այո՛, անյապաղ եւ անմիջապէս, կ'ազաչեմ։

Իսկոյն, հողի այն կտորը, որուն վրայ Տանթէս երկու ձեռքերով կը կրթնէր, կէս մը բացուածքին մէջ կորսուած, կարծես անդի տուաւ իր ներքեւ. դէպի ետ նետուեցաւ, մինչ անջատուած հողերու ու քարերու զանգուած մը կը գահավիժէր փորուած ծակին վերեւ, այն բացուածքին տակ զոր ինք առաջ բերած էր. նոյն պահուն այդ մութի ծակին մէջ, որուն խորութիւնը չէր կրնար չափել, Տանթէս տեսաւ գլուխ մը, ուսեր եւ ի վերջոյ ամբողջ մարդ մը, որ բուսական ձկունութեամբ մը դուրս ելաւ բացուած խառոյէն։

— Դուք գործիք ունի՞ք, հարցուց Տանթէս զարմանքով։

(Շարունակելի)

ԺԶ.

ԻՏԱԼԱՑԻ ԳԻՏՈՒՆ ՄԸ

Տանթէս թեւերուն մէջ առաւ այդ նոր բարեկամը, որուն կըսպասէր երկար տարիներ ի վեր՝ այնքան անհամբերութեամբ. դէպի պատուհանը քաշեց զայն, որպէսզի գնտանին մէջ թափանցող քիչ մը լոյսը ամբողջովին լուսաւորէ անոր դէմքը։

Փոքրահասակ անձ մըն էր, վշտէն քան թէ տարիքէն ճերմկցած մազերով, թափանցող աչքերով՝ թանձր յօնքերու տակ՝ որոնք սկսած էին ճերմկնալ, տակաւին սև մորուքով՝ որ մինչեւ կուրծքը կ'իջնէր. խորունկ խորշումներով ակօսաւորուած դէմքին նիհարութիւնը, իր յատկանշական դիմագծերուն յանդուգն արտայայտութիւնը ի վեր կը հանէին այնպիսի մարդ մը, որ աւելի վարժուած էր բարոյական ուժերը գործածելու քան թէ ֆիզիքական կարողութիւններ։ Նորեկին ճակատը քրտինքով ծածկուած էր։

Դալով իր հագուստին, անկարելի էր անոր սկզբնականչեւը զանազանել, որովհետեւ ծուէն ծուէն եղած էր։

Առնուազն վաթսունչինգ տարու կ'երեւնար, թէեւ կորովի շարժումները ցոյց կուտային թէ նուազ տարիք ունէր քան որչափ ենթադրել կուտար երկարատեւ բանտարկութիւն մը։

Այդ մարդը տեսակ մը հանոյքով ընդունեց երիտասարդ բանտարկեալին խանդավառ արտայայտութիւնները. իր տառած հոգին պահ մը ոգեւորուեցաւ այդ եւանդուն հոգիին հետ չփուելով։ Անոր սիրալիր վարմունքին համար չնորհակալութիւն յայտնեց ջերմագին կերպով, թէեւ իր յուսախաբութիւնը մեծ եղաւ՝ երկրորդ զընաան մը գտնելով, ուր ազատութեան հանդիպելու յոյսը ունէր։

— Նախ տեսնենք որ միջոց կա՛յ բանտապատներու աչքէն հեռացնելու իմ անցքիս հետքերը։ Մեր ազգային անդորրութիւնը կախում ունի անոնց բոլորովին անտեղակա մնալէն անցած դարձածին նկատմամբ։

Յետոյ լացուածքին վրայ ծռեցաւ, դիւրաւ վերցուց քարը, հակառակ իր ծանրութեան, ու ծակին մէջ մտցուց զայն։

— Այս քարը անփութօրէն հանուած է իր տեղէն, ըսաւ նորեկը, ցնցելով գըլուխը։

— Դուք գործիք ունի՞ք, հարցուց Տանթէս զարմանքով։

(Շարունակելի)

մինչդեռ իրողութիւնը այն է որ, իմ ամբողջ թղթակցութիւնս լրագրական սիւնակի մը չէր հասաներ եւ մի միայն վերջաւորութեան 5—6 տողով իմ անհասանկան կարծիքս արտայայտած էի Կլատոնն ծննդեան հարիւրամեակին առթիւ եղած ճաշկերոյթին ներկայ գտնուող Հայերու մասին, —կէս մը, որ ոեւէ ժամանակ պատրաստ եմ նորէն կրկնել եւ իմ պատասխաններս ալ տալ զանոնք «ամենավերջինը» հռչակելու։

Ո՛չ ալ ծանրանալ կուզեմ անոնց անդամներուն մէկուն «Ժամանակի պահանջներուն յարմարելու» համար կատարած մէկ յայտարարութեան վրայ։

Իմ այս մէկ տողով մասնաւորապէս ձեր ուշադրութիւնը կը փափաքիմ հրաւիրել կէտի մը, որ իմ կարծիքովս ամօթ եւ ապրատ մըն է լրագրական արժանիքին եւ պատուոյն, եւ որ ակնայայտնի օրէն կապացուցանէ յօդուածագրին այդ թղթակցութիւնը գրելու բուն եւ միակ քաջարկեալ նպատակը, — այսինքն իմ վրայ անարգալից յարձակում մը գործել։

Շեղելով ամբողջ խնդիրը անհատականութեան չուրջը, առանց ամենաթեթեւ արդարացումի, կը գրէ իմ մասիս։ —«Ամէն զինք ճանչցողներուն պէս, եւ ալ թանկանօրէն պիտի ըսէի թէ, ինք անգիտակցաբար կարդ մը նախանձառներու հանդէս կատարը եղած և կամ ըլլալ ստիպուած էր իր պաշտօնին բերմամբ իսկ»։

Ինձ նկատմամբ այդպիսի յայտնութիւն մը ընողը կամ իր խիղճը կերած անորակելի անպատկառ մը ըլլայու է, և կամ ձեռքի տակ անժխտելի փաստեր ունեցող մը։ Աւելին անկարելի եմ ըսել։

Ենթադրելով որ «իրաղեկ» իր մէջ կը կրէ խիղճ մը, ի՞նչ ազատ ասպարէզ կը կարդամ՝ ինձ ցոյց տալու իմ կողմէս գրուած պարբերութիւն մը, նոյն իսկ ԲԱՌ մը, որով ես չոյած կամ չոլոբարթած ըլլամ ո՛ւեւ ժամանակ՝ Լենտոնի ոեւէ ջոջ։ Եթէ այդ ապացուցանէ ես է՛ն առաջինը պիտի ըլլամ ինքզինքս։ ամենէ անպարկեշտ վարձկան մը խոստովանելու։

Իսկ եթէ չը կարողանայ ընել այդ, յանիծամ գոյ եւ ալ իրաւունք կունենամ ապացուցանելու թէ՝ ով է ինքն, ինչո՛ւ համար և ի՞նչ հանգամանքներու ներքև արտադրած է իր խեղճուկ տողերը։

Շատ հաճայալի գործ է անչուշտ քանի մը տիրացու մեծատուններուն վրէժխնդիր հոգիին արտայայտիչը հանդիսանալու եռանդով, այլոց վարկը արատաւորել ճշմարիտ այլակերպուած արտատպումներով, ձրի զրպարտութիւններով և անարդալից ակնարկութիւններով, բայց, ան որ, մանաւանդ պատուելով ծածկանունի մը ետին, արիութիւնը չունի իր գրածները փաստով ապացուցանելու, այդ անձը նախատինք մըն է մտաւորի բարձր անուան և արժանի միմիայն արհամարհանքի։

Հեռաւարար, կ'սպասեմ «իրաղեկի» լուսաբանութեան։

«Ազատամարտ»ի թղթակից
Մ. Բ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Ի՞ՆՉ Կ'ԸՍԷ «ԹԱՆ»Ի ԹՂԹԱԿԻՑԸ

ԵՒՐՈՊԱՑԻԳ.— ՊԱԽՇԻՇԻ ՍՈՎՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.— ՔԱՂԱՔԱՑԻԱՍԻՐՈՆՆԵՐԸ։

«Թան»ի Թուրքիոյ թղթակիցը, Ժան Ռոս, պտոյտի մը ձեռնարկած է Անատոլու, ուսկից յոյժ կարեւոր թղթակցութիւններ կը դրկէ իր բերքին, որուն վերջին թիւը կը պարունակէ թղթակիցին մեկ չափազանց հետաքրքրաւոր եւ կարեւոր նամակը, դրկուած Նաճանեն։ Այդ նամակին ամենեն շահեկան մասերը կ'ամփոփենք հոս։

Օտարատեաց ձգտումը, դոր նախորդ նամակովս մատնանիշ ըրի, ընականաբար պիտի աճեցնէր Եւրոպացիներուն դժգոհութիւնը։ Պոլսոյ մէջ ի սկզբան կարեւորութիւն չէի տուած անոնց գանգատներուն։ Բայց Փոքր-Ասիա կատարած այս պտոյտիս մէջ տեսայ որ միեւնոյն գանգատները ամէն կողմ լսելի կ'ըլլան։ կացութիւնը, մէկ բառով, սա է.— Տարի մը առաջ, Եւրոպացիներ-Թուրքերը ամէնուն համակրութիւնը կը վայելէին անխիղճ. այսօր՝ իրենց նկատմամբ Եւրոպացիները առհասարակ պաղած են բոլորովին։ Կարծեմ ասիկա ամէնէն ծանր հասատաւմն է որ տրուած ըլլայ ինձի ընել իմ ուղեւորութեանս ընթացքին մէջ։ Մեաց որ, այդ գանգատները իրողութեանց վրայ հիմնուած են։ Աժէնտրեկը կը հաստատուի թէ պախշիշի սովորութիւնը ոչ միայն հին ըժիմին հետ չէ անհետացած, այլ ընդհակառակը ծանրացած է։ Դաղտնապահութիւնը ինձի թոյլ չի տար անուն տալ, բայց կարելի է ինձի հաւատալ երբոր ըսեմ թէ անոնք որ այս մասին խօսեցան՝ վստահելի են թէ՝ իրենց անձնական արժանիքովը և թէ իրենց գրաւած դիրքին կարեւորութեամբը։ Անոնց կարծիքովը, նոր պաշտօնատարները աւելի յափշտակիչ են և իրենց նախորդներէն չա՛տ աւելի կաշառակեր։ Հետաքրքրականը այն է որ՝ իմ խօսակիցներս իրաց այս վիճակը բացատրելու համար միեւնոյն նախադասութիւնը գործածեցին. ամէնքն ալ ըսին. «Առաջ՝ կաշացած յաղեցած մարդոց հետ էր գործերնիս, հիմակ սովալլուկ մարդոց հետ է։» Հաղարներու մէջ օրինակ մը։ Անատոլուի կարեւոր մէկ կեդրոնին մէջ, կալուած մը ծախուած էր։ Գնորդը ծախսերէ զերծ կացուցանելու համար, վաճառման յայտարարութիւնը եղած էր տէֆթէրխանէի դիւանը, որ գնման իրական գինէն վար էր։ Ասիկա բնականաբար եղած էր տէֆթէրխանէի անօրէնինչահանգիրներուանութեամբը։ Բէյ ժամանակ յետոյ, այդ անօրէնին ուրիշ մը յաջորդած ըլլալով, նոր անօրէնը, խնդիրը անչուշտ իմանալով իր նախորդէն կամ ստորադաս պաշտօնեայէ մը, զէկոյց որ եթէ իրական գինին պահանջած տուրքերը չվճարուէին՝ ծանր պատասխանատուութիւն կար։ Այս առ երեսս խստութիւնը ուրիշ նպատակ չունէր եթէ եկ բանակցութեան մտնել։ Արդարեւ մտան, և նոր անօրէնին հետ համաձայնուեցան, ինչպէս եղած էր հինին հետ։ Այս մեթոդը մինակ պաշտօնեաներու յատուկ չէ։ Երկրին մասնութեա՛ն իսկ հետեւանքն է։ Թաղապետութիւնները, իւտաբէի ժողովները այլապէս չեն գործեր։ Օրինակ. օսմ. կայսրութեան նաւահանգիստի քարափներուն մենաշնորհները տրուած են զանոնք չինող ընկերութիւններուն։ Պայմանագրութեան պայմաններէն մէկը կը տրամադրէ որ մենաշնորհին տանողներէն դուրս ոչ մէկ ապրանք ցամաք չպիտի կրնայ հանուիլ։ Ասիկա չատ բնական չանե է այն անագին ծախքերուն զորս պատճառած են նաւահանգիստին չինութիւնները, կազմածները և պահպանումը։ Արդ, չատ առեն չըներ, ծովեզերեայ քաղաքի մը մէջ, քաղաքապետական ժողովը կ'որոշէր որ չոգենաւները այնուհետև կրնային իրենց ապրանքները դուրս հանել՝ քարափներէն անդին, առանց բան մը վճարելու։ Ընկերութիւնը բողոքեց և հասկցուց թէ պիտի պաշտպանէր իր շահերը։ Այդ վայրկեանէն սկսեալ, ժողովին ազդեցիկ անդամները իրարու ետեւէ ընկերութեան դրասենեակէն անցան։ Տեսակցելու խուզային... Բայց կարեմ թէ մենաշնորհի տերերուն իրաւունքները անվիճելի ըլլալով, այդ տեսակցութիւնները ապասուած արդիւնքը չարտադրեցին։

Անցեալ նոյեմբերին, անգլ. մեծ թերթի մը Պոլսոյ թղթակիցը գրած ըլլալով թէ երեսփոխաններ նախարարներու մօտ շահանդիր դիմումներ կ'ընէին ինչպատ մենաշնորհի կարգ մը խնդրանքներու, Թուրք մամուլը սաստիկ բողոքեց, ատանկ ամբաստանութեան մը ճշմարտութիւնը չուզելով ընդունիլ։ Արդ, Փոքր-Ասիա ճամբորդութեանս միջոցին, իմացայ որ երկու երեսփոխաններ չորս ամիս շարունակ 50 ական ոսկի ստացած էին պեղումներու ընկերութենէ մը որուն աշակցութիւնին չնորհած էին։

Ուրեմն Եւրոպացիք իրաւամբ կը գանգատին պախշիշի զրութեան չարունակութենէն, ամէն ձեւերու տակ։ Մնաց որ, ուրիշ գանգատներ ալ ունին։ Սիրով պիտի տանէին— կ'ըսեն անոնք— այդ սովորութիւնը, քանի որ վարժուած են անոր, եթէ ժամանակէ մը իվեր իշխանութեանց կողմէ ենթակայ չըլլային ամէն տեսակ կեղեքումներու։ Ասիկա բոլորովին նոր բան մըն է և որ հետևանքն է այն օտարատեաց զգացումին որուն վրայ խօսեցայ նախորդովս։ «Ժամանակով, յայտարարեցին ինձի բոլոր նախկին ներկայացուցիչները և հիւպատոսները օրոնց հետ խօսեցայ կացութեան մասին, մեր յարաբերութիւնները չուտ դիւրին էին։ Ծագած դժուարութիւնները իսկոյն կը հարթուէին։ Քաբիթիւլասիօններէն բխած առանձնաշնորհումները կը յարգուէին. ոչ մէկ պաշտօնատար կը համարձակէր ատնակոս ընել զանոնք։ Այսօր, կը բախինք ամէնայայտնի դժկամակութեան և երբեմն նոյն իսկ ամբարտաւանութեան մը որ ամէն յարաբերութիւն անկարելի կ'ընծայէ։»

Երբ բացատրութիւններ ուզեցի, ըսին ինձի.

«Օրինակի համար, մինչև ցարդ հիւպատոսները կը տեսնային կուսակալները և գործերը ուղղակի անոնց հետ կը կարգադրէին։ Հիմակ, անմիջուս երիտասարդներ, արտաքին յարաբերութեանց տնօրէնի տիտղոսին տակ, յանկնութիւնը ունին բանադատելու օտար ներկայացուցիչները որ իրենց միջոցով ներկայանան։ Ասիկա կրնար ընդունելի ըլլալ եթէ խնդիրները փութանակի կարգադրուէին. բայց ընդհակառակը, ասիկա գործերը ձգձգելու նոր միջոց մըն է, ըստ որում այդ պաշտօնեաները չեն կրնար ինքնիրենցմէ որոշում մը տալ։ Այս պատճառով, կարգ մը հիւպատոսներ նախամեծար կը համարեն հրաժարիլ կուսակալութեան հետ ամէն յարաբերութենէ քան թէ ընդունիլ այդ նոր մէթոտը, որ մանաւանդ կը պղտիկցնէ զիրենք յաչս ժողովրդեան։ Գալով օտար դպրոցներուն, օսմ. պաշտօնատարները շարունակ կը ջանան անտեսել քարիթիւլասիօնները և յարաբերութեան մտնել անօրէններու հետ, փոխանակ այն հիւպատոսարաններուն որոնցմէ կախում ունին այդ դպրոցները։ Յուսահատութիւնը կունենան զանոնք քանդելի ենթարկելու, քննելու անոնց բրոկրամները, և այլն։ Կիլիկիոյ մէկ քաղաքին մէջ, մինչև իսկ յաւալ գացին՝ ռուս հիւպատոսարանէն կախում ունեցող դպրոցի մը մէջ թրքերէնի ուսուցիչ մը դնել ուզեն, հրամայողաբար ուսուցիչն ալ նշանակելով։ Ոչինչ բաներու համար խնդիր կը հանեն հիւպատոսարանի քավէոներու հետ։ Մերթ, ի հեճուկս դաշնադրութեանց, կ'ուզեն զանոնք զինուորական ծառայութեան կամ զինուորական տուրքի վճարման պարտաւորել, մերթ կ'ուզեն արգիլել անոնց հագած տարազը կամ կրած զէնքերը, պատրուակելով որ պաշտօնու կը նմանին։ Կամ թէ նոյն իսկ չեն ուզեր թոզալ որ արհեստ մը բանին նախկին քաղաքներ, որոնց ռոճիկը չի բաւեր ապրելու։ Վերջապէս, գալով ձերբակալութիւններուկամ դատավարական եղանակներու, քարիթիլասիօններու դէմ օրինազանցութեանց հաշիւը չկայ։ Կացութիւնը իրօք անհանդուրժելի է անոնց համար որ զանոնք յարգել տալու պաշտօնը ունին»։

Միւս կողմէ, երիտասարդ Թուրքերը յօժարափոյթ կը գանգատին թէ հիւպատոսները և առհասարակ եւրոպացի ներկայացուցիչները բան բաւական չեն հանկնար թէ բան մը փոխուած կայ կայսրութեան մէջ։ Անչուշտ, ինչպէս արդէն նախապէս բատ եմ, դիւրաւ կը հասկցուի մուսուրական վիճակը Թուրք իշխանութեանց, որոնց աղգային արժանապատուութիւնը սաստիկ արծածուած է։ Թէև այս զգացումը ոմանց քով անհնատական դիւրազգայութիւն ըլլայ լոկ, չատ յարգելի է և կարելի եղած չափով պէտք է գոհացում տալ անոր։ Սակայն, բացի անկէց որ Եւրոպացիները կը հաստատեն թէ բան մը չկայ փոխուած, հարկ է որ Օսմանցիները ընդունին նաև թէ պաշտոնեայի մը քմահաճոյքէն կախում չի կրնար ունենալ՝ քարիթիլասիօնները ամբողջովին կամ մասամբ ջնջելը։ Եւ ուզած չուզած պիտի պահպանեն այդ դաշնադրութիւնը, որուն նախազգուշական հանգամանքը դեռ չափէն աւելի կ'արդարանայ, մինչև որ ջնջուի ան՝ Դրան ու պետութեանց միջև համաձայնութեամբ մը։

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԹՈՒՐՔԵԼՊՈՒԼԿԱՐ ՍՈՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԻ ՄԻՋԱԴԷՊԵՐԸ

ՆՈՐ ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ ԶԿԱՅ

ԻՐԱՒՈՒԱՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿ

Սահմանագլխին վրայ ընդհարումները դադրած են ալ ևս, իսկ խառն յանձնաժողովը, որուն պաշտօնն է պատասխանատուութիւնները հիշել, գործի սկսած է արդէն։ Սոֆիայի օսմ. դեսպանը Բ. Դուռ կը հեռագրէ թէ պուլկար կառավարութիւնը լուրջ քննութեան մը ենթարկած է։ Պուլկարիոյ զինուորական յանձնաժողովին տեղեկագիրը պատերազմական պաշտօնատունը հասած է, որ արտաքին գործոց նախարարութեան պիտի յղէ դայն։ Խնդիրը դիւանագիտական ճամբով պիտի կարգադրուի։ Պուլկար սպաները բացարձակապէս կը մերժեն իրը Թուրքիոյ հող ճանչնալ այն գեղին, որուն վրայ Թուրք զինուոր մը սպաննուած էր։ Այդ չընչանկը իրը Թրքական հող նշանակուած է օսմ. ապայակոյսի աշխարհագրական քարտէսներուն մէջ։

*** Էսթրէնէն կը հեռագրեն թէ բազմաթիւ պուլկար գիւղացիներ, տեղական իշխանութեանց կողմէ զինուած, հոկողութիւն կը կատարեն Թուրքեալուլկար սահմանագլխին մօտ։

*** Վիեննայէն կը հեռագրեն. «Վրացիները, Թուրքեալուլկար սահմանագլխի միջադէպերուն հետեւանքով, պատերազմի վախ կը յայտնեն։ Պուլկարները Թուրքերուն վրայ կը ձգեն պատասխանատուութիւնը։ Բայց հակառակ այդ վերոգրեալ լուրերուն, նախարարաց Պ. Մալինոֆի տեսակցութեան մը մէջ տարբեր գաղափար յայտնելով Թուրքեալուլկար յարաբերութեանց մասին, յայտարարած է թէ Ցիէրէնեա Թագաւորը, Ռուսիայէ դարձին, մտադիր է Սուլթանին այցելութիւն տալու։

*** Պերլինէն Մօնիթքորի կը հեռագրեն. «Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ միջև գոյութիւն ունեցող սահմանագլխի վէճը լուծելու համար, որ նոյն սահմանագլխին վրայ յանախ առաջ եկած միջադէպերուն պատճառ կ'ըլլայ, իրաւարարութիւն մը առաջարկուած է երկու կառավարութեանց։ Թէ՛ Թուրքիա և թէ Պուլկարիա բացարձակապէս մերժած են ոեւէ օտար միջամտութիւն, իսնց վերապահելով այդ վէճը կարգադրելու գործը։

*** Պերլինի Օսմ. Դեսպան Նիզամի փաշայի կողմէ քաշուած հեռագրի մը նայելով, Դերմանիոյ պաշտօնական շրջանակներուն մէջ բնաւ չի կարծուիր որ յարաբերութեանց խզում առաջացայ Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ միջև։ Նոյնպէս հաւատ չընծայուիր Պուլկարներու կուսակից մարդոց պատմութիւններուն, որոնց համաձայն, օսմ. զօրքերը ռազմագիտական կէտ մը գրաւած ըլլան Թօմրաշի մօտ։ Բեղերսպուրկի օսմ. դեսպան Թիւրխան փաշա ալ հեռագրով մը կը հաստատէ թէ պաշտօնական շրջանակներու մէջ չի կարծուիր որ խաղաղութիւնը վտանգուի։

*** Ռուսական դեսպան Պ. Զարիքով, առջի օր, Բ. Դրան մէջ, եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին հետ ունեցած տեսակցութեանց առթիւ յայտարարած է թէ Ցիէրտիանա Թագաւորին Բեղերսպուրկ այցելութիւնը ո՛չ Պալքաններու սրարու-հուօյին և ոչ ալ խաղաթեան կը սպառնայ։

*** Վիէննայէն Մօնիթքորի մասնաւոր թղթակիցը կը հեռագրէ. «Պուլկարիոյ թագաւորին Բեղերսպուրկ այցելութիւնը և անոր եղած խանդաւառ ընդունելութիւնը, որոնք կը զուգադիպին Թուրքեալուլկար սահմանագլխի վրայ ծագած դէպքերուն, զանազան մեկնութիւններու տեղի կուտան։ Եզրակացութիւնը սա է որ Պալքանեան պետութիւնները այս պահուս կը ձգտին քաղաքական համաձայնութեան մը և միասնաւոր գործակցութեան մը։ Զայր այս առթիւ կը հաստատէ թէ այդ պետութիւնները ռուսական թեւարկութեան տակ կը մնան։

ԹՈՒՐԳԻԱ ԵՒ ՍԵՐԲԻԱ

Քաղաքական շրջանակներուն մէջ մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայուի Սերպիոյ արտաքին գործոց նախարարին՝ Պ. Միլովանովիչի Պոլիս այցելութեան։ Սերպ նախարարը Օսմ. պետական մարդոց հետ պիտի տեսակցի Դանուբ՝ Ագրիական երկաթուղիի եւ Սերպիոյ ու Թուրքիոյ յարաբերութիւնները աւելի սերտ դարձնելու նպատակաւ։ Վեց օր պիտի մնայ հոս։ Պ. Միլովանովիչ Սուլթանին կողմէ պիտի ընդունուի եւ իպատաւ անոր հացկերոյթ մը պիտի տրուի պալատն մէջ։

*** Սերպիա կ'ուզէ որ իր ապրանքները մաքսէ զերծ ըլլան եւ ռազմամթերքը Սելանիկէն անցնին։ Արդարեւ, Սերպիական ապրանքներու արտածումը դէպի Սելանիկ կ'աւելնայ հետզհետէ։

ԹՐԱՄՈՒՔՆԵՐԸ

Թիւնէլի ընկերութիւնը մենաշնորհ խնդրած է ելեկտրական թրամուէյներ բանեցնելու համար մայրաքաղաքիս եւրոպական եւ ասիական կողմերը։ Թրամուէյի ընկերութենէն աւելի նպատաւոր ըլլալով Թիւնէլի ընկերութեան պայմանները, կառավարութիւնը Պեռական Խորհուրդին յանձնած է այդ առաջարկը։ Թիւնէլի ընկերութիւնը կը պնդէ որ Բերայի թրամուէյներու մենաշնորհը իրն է։

*** Ցանձնաժողով մը կազմուած է հանրօգուտ չինութեանց պաշտօնատան մէջ, նախարար Հալաճեան էֆ.ի նախագահութեամբ, ուսումնասիրելու համար այն վէճը, որ ծագած է ընկերութեան եւ իր պաշտօնեաներուն միջև։ Ցանձնաժողովը վաղը նոր նիստ մը պիտի գումարէ՝ վերջնապէս կարգադրելու համար վէճը։ Զրոյց կը լսի թէ թրամուէյի տոմսավաճառները եւ կառապանները գործադուլ պիտի ընեն։ Ընկերութիւնը խնդրած է որ իր մենաշնորհը երկարաձգուի։

ՀՐՈՍԱԽՈՒՄԲԵՐՈՒ ՕՐԻՆԸՆԴ

Սելանիկի կուսակալ Իպրահիմ պէյ լրագրական ներկայացուցիչի մը յայտարարած է թէ հրոսախումբերու օրէնքը ակընկալուած արդիւնքէն աւելին տուած է։ հրոսախումբերը անմիջապէս անհետացած ըլլալով, գիւղացիները սկսած են աշխատութիւններով պարապիլ, այնպէս որ Մակեդոնիոյ ամէն կողմերը կը տիրեն անդորրութիւն ու վստահութիւն։ Գալով այդ օրէնքին մէջ մացուելիք փոփոխութեանց, կուսակալը յայտարարած է թէ ազգին ներկայացուցիչներէն կախում ունի այդ գործը։

ԴԵՐՄԱՆԻ ՄԸ ԴԱՏԱԳԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ

Քեօլնիսէ Զայթունկ հետեւեալը կը գրէ. — «Դերմանիայեան Ռոսքէրթի չորս տարուան բանտարկութեան դատապարտուիլը Սէրէպի (Մանասթիր) դատարանին կողմէ, այնպիսի պայմաններու մէջ տեղի ունեցած է որ Դերմանիոյ կողմէ անընդունելի է։ Արդարև, գերման հիւպատոսական իշխանութիւնները դատավարութեան չեն հրաւիրուած, և Սելանիկի ընդհ. դատախազի յայտարարածին պէս, այդ դատը տեսնուած է կուսակալին տուած հրամանագիրներուն հակառակ կերպով։ Սելանիկի կուսակալը նոյն իսկ անվաւեր կը նկատէ տեսնուած դատը։ Բռնոցագիր մը առած է Սելանիկի կուսակալին։ Կ. պոլսոյ գերմանական դեսպան պարոն Մարշալ ֆօն Պիպէրշթայն արտաքին գործոց նախարարութեան դիմեցած է որ չեղեալ կը նկատէ այդ դատը, իրեն վերապահելով գործուած ծանր ապօրինութեանց մասին օրինաւոր գոհացում մը պահանջելու իրաւունքը։

ՕՐԻՆԱՑ ՊԱՏԻՐ. ՏԱԴՆԱՊԷՐ

Կարգ մը տեղեկութեանց նայելով, պատր. տադնապը մօտերս լուծում մը պիտի ունենայ, Պարիսքը հաւատեր է Սինոզին որոշումը ընդունիլ, որպէսզի Եկեղեցիին չարերը չվտանգուին ու հաւատացեալ ժողովրդեան անդորրութիւնը չը խանգարուի։ Բայց միւս կողմէ, պատրաստուած ազդեցութիւնը պահպանելու հարկը, Տ. Եսաքիմ Սինոզին համամտութիւն պիտի յայտնէ երեսփոխաններու և Խառն Ժողովի աշխարհական անդամներու կողմէ ըլլալիք թախանձանքներէն յետոյ։

ՄՂԵՒԻԹ ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԳԻ ՄԷՋ

Գիւղցիկ մզկիթ մը պիտի չինուի Բեդերսպուրկի մէջ։ Պուխարայի Էմիրը 300 հազար ռուպլի նուիրած է գեղին գնան համար, Ռուսիոյ մայրաքաղաքին մէջ 15,000 իսլամ կը գտնուին, մեծ մասը Թաթար։ Էմիրին նուիրատուն չափ գումար մը հանգանակած են՝ մզկիթ մը կառուցանելու համար։ Ռուսիոյ արեւմտեան կողմը գտնուող միւս իսլամները խոստացած են 200,000 ռուպլի նուիրելու։ Պուխարայի Էմիրը ինք գրած է մզկիթին հիմը։ Բեդերսպուրկի օսմ. դեսպան Թիւրխան փաշա, պարսիկ դեսպանատունէն պաշտօնեաներ և ռուսական բանակին իսլամ սպաները ներկայ գտնուած են հիմնարկէքի արարողութեան։

ԵՐԼՍԵՓՈԽԱՆԻ ՄԸ ՀՐԱԺԱՐՈՒՄԸ

Ազատամարտ երեսփոխան Տօքթ. Բիզա Թէվֆիգ պէյ երեսփոխանութենէ հրաժարական տուած էր քանի մը օր առաջ։ Բայց կարեւոր անձնաւորութեանց դիմումին վրայ, հաւաներ է մինչև նստրջանին վերջը շարունակել պաշտօնը։ Տօքթ. Բիզա պէյ որոշած է վերջնապէս քաշուիլ երեսփոխանութենէ։

ԿԱՑՍ. ՊՑՈՑՑ

Սուլթանը, երէկ, Զիլնիերլի Գիւղս երթալով ներկայ գտնուեցաւ այն մարզանքներուն զորս կատարեցին Թնդանօթաձիգներու վարժարանին ուսանողները։ Կայսրը մեկնելէ առաջ, խրախուսական խօսքեր ուղղեց աշակերտներուն։ Սուլթանը օրուան մնացեալ մասը անցուց Պալմօմբէի ագարակին մէջ։

ՈՒՆԵՆԴՐՈՒԹԻՒՆ

Շէյխ-իւլ-իսլամը, առջի օր, Սուլթանին կողմէ ունկնդրութեան ընդունուեցաւ։

*** Ամերիկեան դեսպան Պ. Շերրաուս, երէկ, Սուլթանին ներկայանալով, Մ. Նահանգաց հանրապետութեան նախագահին ինքնագիր նամակը յանձնեց կայսեր իբր պատասխան այն նամակին, որով Սուլթանը ծանուցած էր իր գահակալութիւնը։

ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ՑՈՒՐԳԵՐԸ

Թուրք թերթ մը կ'բսէ թէ Պեռական Խորհուրդը որոշեր է թաղապետական օրէնքի 6էրդ յօդուածը գործադրել ամէն անոնց նկատմամբ որոնք թաղապետական տուրք չեն վճարեր։ Այդ յօդուածին վերջին հատուածին համաձայն, տուրք չվճարողները պիտի բանտարկուին։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՈՏ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Սելանիկի կուսակալը, առջի օր, նորէն տեսակցեցաւ եպարքոսին և ներքին գործոց նախարարին հետ։ Ցետոյ հանրօգուտ չինութեանց պաշտօնատունը երթալով, նախարարին յայտնեց թէ ստիպողական պէտք կայ կամուրջներ և խճուղիներ չինելու Բաւմլիի մէջ։

ԱԻՍՏՐՈՒՈՒՍՈՒ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ

Պերլինէն կը հեռագրեն թէ մօտերս Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարար պարոն Էրէնթալ Բեդերսպուրկ պիտի երթայ՝ աւստրեւուս համաձայնութիւնը կնքելու համար։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԴԱՐԵԶՄԱՆԱՑՈՒՆ

Մայրաքաղաքիս պուլկարական համայնքը կառավարութենէն խնդրած է որ գետին մը Թողուի իրեն՝ գերեզմանատան վերածելու համար դայն։ Բ. Դուռը սկզբունքով ընդունած է այդ խնդրանքը։ հիմա յարմար գետին մը կը փնտռուի։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

Եթէ Կէմալ փաշայի յաջորդը ուշանայ, ծովային նախարարը ինք պիտի առաջնորդէ նաւատորմը դէպի Եգէական ծով։ Մեծ փոյթ կը տարուի ամէն կերպով պատրաստ վիճակի մէջ դնելու համար մարտանաւերը որոնք, առաջին ազդանշանին, ճամբայ պիտի ելլեն։

*** Սամսօն Թորբիլանաւը Մարմարա մեկնեցաւ, ուր նաւային սպաներ փորձեր պիտի կատարեն Թորբիլանաւերու գործածութեան մասին։

ԱՆԹՈՆ. ՀԵՌԱԳԻԾ

Որոշուած է այս տարի անթել հեռագրի վեց կայան հաստատել Կ. Պոլսոյ, Մանասթիրի, Սելանիկի, Տրապիզոնի, Պէյրութի և Եէմէնի մէջ։

ՊԱԼԲԱՆԵԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՎ

Թահիսրոմս կ'իմանայ թէ Ջանք կը տարուի Պալքանեան համաժողով մը գումարելու մայրաքաղաքիս մէջ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Գերմանիոյ դեսպանը, առջի առաւ, արտաքին գործոց նախարարին բնակարանը երթալով, տեսակցութիւն մը ունեցաւ։

*** Արտաքին գործոց նախարարը, առջի օր, Եպարքոսին հետ տեսակցեցաւ։

ԿԱՑՍ. ՆՈՒԷԸ

Սուլթանը, ի նշան իր գոհունակութեան, սքանչելի գաւազան մը նուիրած է ելմտական նախարար Ճավիտ պէյի։ Գաւազանին գլուխը ձոյլ ոսկի է ու ադամանդաշարդ է, վերնապետին անուան տպագնատառերը կրող կայս. զինանշանով։

Գիղարուեսական խիստ թանկագին առարկայ մըն է այդ գաւազանը։ Ճավիտ պէյ Սուլթանին ներկայանալով, շնորհակալութիւն յայտնեց այդ նուէրին համար։

ՄԱՐՍԻՆ ԲԱՐԶՐԱՑՈՒՄԸ

Տէրութիւնները սկզբունքով ընդունած ըլլալով մաքսատուրքի հարիւրին 15ի բարձրացումը, յուսալի է որ քանի մը օրէն ձեռք բերուի բոլոր կառավարութեանց հաւանութիւնը։ Օսմ. կառավարութիւնը, նոր որոշումը գործադրելէ առաջ, հարկ եղած պայմանաժամը պիտի տայ առեւտրական մարդոց, որպէս զի անոնք միջոցներ ձեռք առնեն։ Աւստրիոյ արտաքին գործոց նախարարին մէկ զեկոյցն ալ կ'ըսէ թէ մաքսի բարձրացման մասին կատարուած բանակցութիւնները չեն դադրած դեռ։

*** Մաքսային վերատեսչութեան խորհրդական Պ. Քրաւֆօրտի կողմէ պատրաստուած մաքսային նոր կանոնագիրը պիտի գործադրուի յառաջիկայ մարտ 1էն սկսեալ։

ՊԱՏՏԱՐԶԱ. ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ

Նախարարաց Խորհուրդը որոշած ըլլալով վերահաստատել պատերազմական նախարարութեան խորհրդականի պաշտօնը, փաշա փաշա կոչուեցաւ այդ պաշտօնին։

ՆՈՐ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Խորհրդարանի չենքին նորոգութիւնները և կահաւորումը աւարտելու վրայ ըլլալով, հաւանական է որ այս շաբաթ օր Երեսփ. Ժողովը նոր չենքին մէջ գումարուի։ Մերակոյսը յառաջիկայ շաբթու, հինգշաբթի օրուընէ սկսեալ, հոն նիստ պիտի գումարէ։ Խորհրդարանական խմբակցութիւններու կողմէ յայտնուած գանգատներուն վրայ, ժողովարանին մէջ յարմար տեղ մը որոշուած է անոնց համար, որպէս զի դիւրաւ կատարեն նիստին հետաքրքրութիւնը։ Օրագրողները սենեակ մը ալ պիտի ունենան իրենց տրամադրութեան տակ։

ՎԻՃԱԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Տօքթ. Վիօլիի մանկանց միջազգային հիւանդանոցին ի նպաստ սարքուած վիճակահանութիւնը վաղը, կէս օրէն յետոյ, ժամը 3ին տեղի պիտի ունենայ Իւնիոն Ֆրանսէզի մէջ։ Տոմսակ ունեցողները կրնան ներկայ գտնուիլ։

ՄԵԿՆՈՒՄ

«Լաս Ֆար» ապահովագրական ընկերութեան Թուրքիոյ ընդհ. տնօրէն Պ. Ձորձ Զիգնէլ էնա Սընս այսօր դէպի Լոնտոն կ'ուղեւորի, իր ընկերութեան գործառնութիւնները Թուրքիոյ մէջ ընդարձակելու համար։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՊԵՐԸ

ՑԱՆԿՈՒԹԵՆ ՀԲԱՐԻՇՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Անցեալ հինգշաբթի գիշեր հրձիգութեան յանդուգն փորձ մը կատարուեցաւ Իզմիրի մէջ։ Ծարտարագործական Արեւելեան Ընկերութեան գործարանին պահապանը, առաւաւն դէմ, գիշերային հսկողութիւնը կատարած պահուն, երեք մարդոց հանդիպեցաւ, որոնց երկուքը քարիւղով կ'ուռգէին բամպակի հակերը, մինչ երրորդ անձը կը բռնկցնէր զանոնք։ Պահապանը ջանաց արգելք ըլլալ, բայց բէվոլվէրի հարուածով մը վիրաւորուեցաւ։ Պահապանը ինք ալ հրազէն պարպեց ու չարագործներէն մէկը վիրաւորեց։ Միւս երկու հրձիգները խոյս տուին՝ իրենց վիրաւորուած ընկերը միասին առնելով։ Հրազէնի ձայնէն արթնցողները օգնութեան հասան ու մարդերն հրդեհը։ Պահապանը հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։ Ցայսի չէ հրձիգներուն շարժառիթը։

ՀՐԴԵՀ

Երէկ առաւ հրդեհ ծագեցաւ Բերա, Եէնի Զարչը, կառատունէ մը։ Երկու խանութ, նոյն կառատունը և վրան գտնուող աբարթիմանը այրեցան։

ՆՈՒԻ

Նախկին ոստիկան Անմէա, առջի օր, Ղալաթիա, կռուի բռնուելով վատաւուած ոստիկանի մը հետ, դանակով ծանրապէս վիրաւորեց զայն։

ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆ
Մեծ Վաճառատուն
ՄԵԾ ՄԻԼԼԷԹ ԽԱՆ
ԹԻՒ 16
ԶՆԵԼԱԹԵՍ
ՄԵԾ ԶԵՂՉ
ՀՄԵՌՆԱՅԻՆ ՁԳԵՍՏՆԵՐՈՒ
ԳՆԻՆ ՎՐԱՑ
ԵՂԱՆԱԿԻՆ ՎԵՐՋԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԹԻՒ
20—14

2

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԱՆՁԻՂ ՆԻՍՏ ՄԸ

ՎԱՒԵՐԱՑՈՒԱԾ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐ

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԴԵՂԱԳՈՐԾՆԵՐ, ՎԻՐԱԲՈՅԺՆԵՐ, ԱՆԱՍՆԱԲՈՅԺՆԵՐ

Օսմ. Խորհրդարանը իր 48դ. նիստը գումարեց երէկ Պէյիկթաշ Բիլա էֆ.ի ապարանքին մէջ։ Վերջընթեր նիստն է որ Օսմ. Երեսփոխանութիւնը կը գումարէ այս առժամանակեայ խորհրդարանական շէնքին մէջ, քանի որ այս օրուան նիստէն վերջ խորհրդարան կը փոխադրուի իր նոր շէնքին մէջ ի Սալը Բաղչա, որուն աշխատութիւնները վերջացած են այլեւս։ Արդէն երէկ կէս օրէն յետոյ Նախագահ Ասմէտ Ռիզա պէյ վերջին անգամ ըլլալով այցելեց նոր խորհրդարանին շէնքը եւ աչքէ անցուց։

Երէկուան ժողովին համար կարելի է ըսել թէ՝ չափազանց տափակ եւ անջիղ նիստ մըն էր. ա՛յլ մէկ հետաքրքրական ու կարեւորութիւն ունեցող խնդիր, ա՛յլ մէկ ցնցող թագրիր այս կամ այն խնդիրին վերաբերեալ, ո՛չ մէկ խորհրդարանական կռիւ, որ հաճելի է այս տեսակ ժողովներու։ Նիստը անցաւ անաղմուկ։

Ժամը 6.15ին բացուեցաւ նիստը եւ կարդացուելով վաւերացուեցաւ 47րդ. նիստի արձանագրութիւնը։

Կարդացուեցաւ եպարքոսութենէն եկած թղթերէ մը որով կառավարութիւնը վարկ կը խնդրէր, գնելու համար այն արտերը եւ գետինները որոնք կը գտնուին Հիճազի երկաթուղիին անցնելիք ճամբուն վրայ։ Դիրեցաւ պիւտճէի յանձնաժողովին։

Վիճաբանութեան ձեռնարկուելու համար կարդացուեցաւ Ընդ. Տրոց Գանձման (թանիլը հիմայ) օրէնքի վրայ աւելցուած յաւելուածական յօդուածը՝ Իվգաֆի նախարարութեան կողմէ առաջարկուած։ Մ. Արիֆ պէյ, Հօճա Սապրի եւ Մաժօրալօ էֆ.ները պնդեցին թէ՝ կարելի չէ վիճաբանութեան սկսիլ՝ մինչեւ որ Ելեմա. եւ Իվգաֆի նախարարութենց ներկայացուցիչները ներկայ չի գտնուին։ Թէև Վաֆիֆ էֆ. պէյը չի տեսաւ, բայց ժողովը վիճաբանութիւնը յետաձգեց նիստին Բ. մասին։

Եէմէնի Հոտէյտա գաւառին երկու երեսփոխանները ասկէ առաջ հրաժարած էին։ Այս տեղամ յիշեալներուն տեղ ընտրուած էին Մահմուտ Նէֆիմ և Զիւհտի էֆ.ները։ Տեղեկագիրներու քննիչ Յանձնաժողովը օրինաւոր գտած էր ընտրութիւնները և հետեւաբար ժողովը վաւերացուց։ Ասկէ մէկ քանի նիստ առաջ Սէրֆիյէի երեսփոխան Վանվաքաս (յոյն) էֆ.ի ընտրութիւնը չէր վաւերացուցած ժողովը, նկատի առնելով նոյն տեղէն հասած մէկ քանի բողոքագրեր և հետեւաբար խնդրին վերստին քննութիւնը յանձնած էր Էնճիմէնին, որ նոյն ընտրութեան առթիւ ներքին գործոց նախարարութեան եկած պաշտօնագրերը եւս ուշադրութեան առնելով և բեկանման ոչ է պատճառ մը չի տեսնելով, կ'առաջարկէր վաւերացնել։ Ժողովը հաստատեց։

Հանգստեան կոչուած կարգ մը զինուորականներու մասին տնօրինութիւն մը ընելու համար՝ Թագրիր մը տուած էր Իշրդումի երեսփոխան Սէյֆուլլահ էֆ., որ կ'առաջարկէր այդ Թագրիրը պատերազմական նախարարութեան ուշադրութեանը յանձնել։ Վիճաբանութեան դրուելու համար՝ օրակարգ անցուեցաւ։

Ժողովը յետոյ անցաւ զինուորական ծառայութեան մէջ գործածուելիք վիրաբոյժներու. հիւանդապահներու և դեղագործներու մասին զինուորական յանձնաժողովէն վերադարձուած օրինագծին քննութեան։ Այս օրինագիծը կը բաղկանայ տասներկու յօդուածներէ։ Ըստ առաջնոյն, վիրաբոյժ տիտղոսով պիտի ճանչցուին այն շրջանաւարտները, որոնք եղած են Հայտար Փաշայի վիրաբուժական փակուած վարժարանէն կամ Զինուորական բժշկական վարժարանէն։ Հիւանդապահներուն մէջ քննութիւն անցուցած և բանակներու մէջ իբր առաջնակարգ հիւանդապահ ծառայող հիւանդապահները ըստ առաջնոյն իրենց տիտղոսը պիտի պահեն. թէ՛ առաջին և թէ երկրորդ կարգի հիւանդապահները, անկարողութեան պարագային, հանգստեան պիտի կոչուին։ Արկածի ենթարկուողները հանդիսեան չկոչուելուն համար ըստ օրինի, անոնց հրաժարականը կ'ընդունուի։ Նոյնէն զինուորական ծառայութեան մէջ պիտի առնուին անոնք որ մինչեւ 1324 օգոստոս 12 դիմում ընեն և քննութեամբ հաստատեն իրենց կարողութիւնը։ Սահմանադրութենէն յետոյ քաղաքական պատճառներով պաշտօնակ եղածները կրնան կրնան պաշտօնի կոչուիլ, քննութիւն անցընելէ յետոյ։ Միայն թէ ասկէ եւաքը վիրաբուժութեան ու հիւանդապահութեան համար քննութիւն չպիտի ընդունուի։ Վիրաբոյժները և հիւանդապահները, օսմանեան զինուորներու պէս, պարտաւոր են իրենց որուած պաշտօնը ընդունիլ անվարան. տնասառղները օրինական խոստութենց պիտի ենթարկուին զինուորական պատժական օրինագրքին համաձայն։ Այդ վիրաբոյժները և հիւանդապահները իրաւունք չունին զինուորական նշաններ կրել իրենց զգեստին վրայ. միայն թէ իրենց պատկանած դասերուն յատուկ զգեստներ կրնան հագնիլ, իրենց օձիքին վրայ ուենենալով մասնաւոր նշաններ։ Զինուորական իշխանութենց կողմէ զգեստներ պիտի տրուին անոնց։ Ի հարկին լոյսը մնացած վիրաբոյժները և առաջին կարգի հիւանդապահները ամսաթերթակ ու պարէն պիտի տանան։ Հայտար-Փաշայի վարժարանէն կամ բժշկական դպրոցէն շրջանաւարտ եղած քաղաքային բժիշկները և դեղագործները հետեւեալ թոշակները պիտի տանին, իրենց ծառայութեան տեւողութեանը համեմատ. Առաջին տարին՝ 200 ղրուշ, 5րդ տարին՝ 450 ղրուշ, 10րդ տարին՝ 550 ղրուշ, 15րդ տարին՝ 680 ղրուշ, 20րդ տարին՝ 780 ղրուշ, 25րդ տարին՝ 900 ղրուշ, 30րդ տարին՝ 1000 ղրուշ, 35րդ տարին՝ 1100 ղրուշ։ Բժշկական վարժարանէ շրջանաւարտ եղած վիրաբոյժները և հիւանդանոցներու մէջ հացուցած առաջնակարգ հիւանդապահները, որոնք հրաժարած են, երբեն պաշտօնի պիտի կոչուին իրենց խնդրանքին վրայ։ Զինուորական կանոնագիրը պիտի գործադրուի առաջնակարգ հիւանդապահներու և վկայական չունեցող վիրաբոյժներուն նկատմամբ, երբ պաշտօնի կոչուին անոնք։

Զինուորական յանձնաժողովին կողմէ Իսմ. Հաքգը (Ամասիա) և Վաֆի պէյերը և պատերազմ. նախարարին ներկայացուցիչը նոր տեղեկութիւններ և բացատրութիւններ տուին, ուրկէ վերջ ժողովը 12 յօդուածներէ բաղկացած այս օրինագիծը ընդունեց անոնցմէ փոփոխութիւններով։

Ժամ մը վերջը նիստը բացուեցաւ Սիւլէյման էլ-Պօսթանի էֆ.ի նախագահութեամբ։ Դարձեալ կարդացուեցաւ Ընդ. Տրոց գանձման օրէնքին յաւելուածական յօդուածը. այս յօդուածին տալիք դրութեան համաձայն՝ Իվգաֆի նախարարութիւնը՝ Ընդ. Տրոց Գանձման օրէնքին տարմադրութեան համաձայն կ'ուզէր որ Իվգաֆի յատուկ տուրքերն ալ նոյն օրէնքին համաձայն գանձուին։ Ասոր փոխարէն կ'ուզէր Մալիէին ձգել գանձուած հասոյթին հարիւրին 20ը։ Հօճա երեսփոխանները, որոնց ջիղերը ոռթ կ'ելլեն երբ խնդիրը Իվգաֆի եւ այդ կարգի պաշտօնատուներու հասոյթներու վրայ է, բուռն կերպով ընդդիմացան այս կարգադրութեան՝ ա՛ռ առարկութեամբ թէ՝ եթէ այդ տեսակ կարգադրութիւն մը ըլլայ եւ այդ օրինագիծը ընդունուի, Իվգաֆի հասոյթներն ալ պիտի նուազին եւ մզկիթներու, մէտրէսներու, անկելանոցներու եւ այդ կարգի հասատատութիւններու—որոնց մատակարարութիւնը Իվգաֆին յանձնուած է—վիճակը պիտի վատթարանայ։ Մասնաւորապէս հարիւրին 20 ին Մալիէին տրուելուն դէմ կը խօսէին։ Իվգաֆի ներկայացուցիչը պատասխանելով Հօճաներու այս առարկութեան, բաւ թէ՝ այս օրինագիծը Իվգաֆի համար աւելի նպաստաւոր է, քանի որ կարելի պիտի ըլլայ տուրքերը կանոնաւոր գանձել եւ իսուրեի տուրքը աւելի հասութաբեր դարձնել։ Մենք կը փափաքինք որ՝ աւելցուց, Իվգաֆի պաշտօնատան եկեմտաքը բարեկարգուի միւս պաշտօնատուններու պէս եւ ասիկա ալ ուրիշ կերպով չըլլայ՝ եթէ ոչ Իվգաֆի տուրքերը գանձելով՝ Ընդ. Տրոց Գանձման օրէնքին համաձայն։ Եկեմտական նախարարին խորհրդականն ալ իր կարգին բացատրութիւններ տուաւ, ուրկէ վերջ ժողովը ընդունեց կառավարութեան առաջարկը։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱԶԴԱՆՈՒԷՐԻՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Հրաշալի պիտի ըլլայ այն պարահանդէսը զոր վաղը, հինգշաբթի գիշեր կուտայ Ազգանուէր Հայուհեացը Բերա Բալասի հոյակապ սրահներուն մէջ։ Դեղարուեստական և նիւթական տեսակէտով պիտի գլէ անցնի ինչպէս մինչև ցարդ տեսնուած է Բերայի մէջ։ Պերճափարթամ գումարումը պիտի ըլլայ վայելչութեան, շքեղ անակնկալներու և հանճարեղ դիւտերու։

Ինչպէս արդէն ծանուցուեցաւ, այս պարահանդէսը կը գտնուի Վ.Հ. Սուլթանին օգոստափառ հովանաւորութեանը տակ։ Եւ կ'արժէ՛ր ալ, նկատի առնելով Հայուհեացին բարձրարօրէն ազգօգուտ և մարդասիրական նպատակը։ Ան՝ 3000 որբուհիներու և աղքատ աղջիկներու պաշտպանութիւնն սահմանած է, որոնք կը խրատուին ու կը դասաւորակուին 17 վարժարաններուն մէջ՝ Թուրքիոյ ամէն կողմը։

Ուրիշ առթիւ Թողլով խօսիլ Հայուհեացի գործին վրայ, չարունակենք պարահանդէսի մասին տեղեկութիւններ տալ։ Լրագիրները ծանուցին թէ Շանթրիեռ քիչ առեն Կ. Պոլիս պիտի ներկայացուի։ Բայց Պ. Կիթրիի մարքաքաղաքս հասնելէն առաջ պիտի տեսնանք զայն հինգշաբթի գիշերուան պարահանդէսին մէջ, Թերա Բալաս։ Ասիկա մէկը պիտի ըլլայ այն անթիւ անակնկալներէն զոր պատրաստած է կոգ հակերպիչ մասնախուզարկը։ Այսքան ամ՛ զարմանալութիւն բաւական է անակնկալներու մասին։ Բայց այժմէն կարելի է ըսել թէ մասնախուզարկին տիկինները իրենց զիւթական մատներովը կը պատրաստեն սքանչելի առարկաներ, ճըշմարտապէս գեղարուեստական, որոնք ամէնուն պիտի բաժնուին և որոնց շատերը ներուած են Եւրոպայէն ու Եգիպտոսէն։ Առարկաները, Եգիպտոսի մարդասէրներու յիշատակները մեծ յաջողութիւն պիտի տանան. անոնք կը վերկենդանացնեն փարաւոնեան արուեստը։ Դեղարուեստագէ՞ն նաև այն քառնները որոնք տարուս տարուս ներուն պիտի տրուին ներս մտնելու առաջնին և որ պատրաստուած են մեծանուն հայ արուեստագէտ, Լուսակ Շահինի կողմէ։ Վայելել տասնկ անդուգական հանգիստ մը և միեւնոյն տեսնել մարդասիրական մեծ գործի մը, առիթ մըն է որ քիչ անգամ տրուած է վայելել մարդուս։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

Երուսաղէմի Վարչ. պատուիրակ Պարգեւ էֆ. Փափազեան յայտնելով թէ իր պաշտօնավարութեան համար որոշուած ժամանակը լրացած է, կը խնդրէ Ս. Պատրիարքէն որ իրեն յաջորդ մը նշանակուի, կամ այս առթիւ ըլլալիք կարգադրութիւնը տեղեկացուի իրեն։

⁂ Երուսաղէմի Պոլսոյ Պատ. փոխանորդ Տ. Սմբատ վրդ. Դպագեան հեռագրով հարցուց Տեղապահին թէ Պոլիս բերուած երեք վրդ.ներուն գոյքերը քննուած են հոն։

⁂ Բաղ. ժողովի անդամներէն Յակոբ էֆ. Պարի անձնուիրաբար յանձն առած ըլլալով Եալովայի Երուսաղեմական ազգային սեփականութեան և վարձքի խնդրին մասին բացուած դասին պաշտպանութիւնն ստանձնել, Տ. Սմբատ վրդ. հեռագրով խնդրեց Երուսաղէմի Տեղապահէն որ Պարի էֆ.ի անուան փոխանորդագիր մը ղրկէ։

ԱՏԱՆՆԱՑԻ ԳՈՐԾԵՐ

Ս. Պատրիարքը յանձնարարեց Նպաստից Յանձնաժողովին որ 50 ոսկի վճարէ Սարգիս էֆ. Սուլնի, անոր Ատանա մեկնումին առթիւ, ուղեւորութեան և ուրիշ անհրաժեշտ ծախքերու համար։

⁂ Նպաստից Յանձնաժողովը, յայտնելով իր միջոցներուն անբաւականութիւնը, գրած է Ս. Պատրիարք Հօր թէ այլեւս չկրնար վճարել ասկէ առաջ Պատրիարքարանի կողմէ Ատանա զրկուած քահանաներուն յատկացուած ամսականը, հետեւաբար կը խնդրէ որ անոնք ետ կանչուին այլեւս, կամ տարբեր կարգադրութիւն մը ըլլայ, վճարելու համար անոնց ամսաթոշակը։

ՄԲ. ԱՎԼԻՆ

Միջազգային Օգնութեան Յանձնաժողովի անդամներէն հայազգի Մր. Ավլին երէկ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ս. Պատրիարքին հետ, Ատանայի կացութեանն ըլլալիք օգնութենց մասին։

ՀԱՆՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Գարակէօմրիւկի թաղեցիները հանրագրութիւն մը մատուցանելով Ս. Պատրիարքին, կը խնդրեն որ իրենց այրեաց եկեղեցին վերաշինուի և եկեղեցապատկան կալուածներուն մասին կարգադրութիւնն ալ իրենց յանձնուի։

ՊԻՏԼԻՍԻՆԻ ՄԱՐԴ.

Խարբերդի Ներսէսեան ընկ.ը դրաձեալ կը բողոքէ Պատրիարքարան, տեղւոյն նախորդ առաջնորդ Խոսրով վրդ. Պէնրիկեանի դէմ, խնդրելով որ յիշեալ վարդապետն նոյն ընկերութեան ունեցած 25,000 ղրշ.ի պահանջը գանձուի։

ԳԱՏԵՐԻ ՕԳՈՒՍ

Կիրակի օր, Խասգիւղի Ս. Աստեփանոս եկեղեցիին մէջ, Տ. Պարգեւ վրդ. Դանիէլեան պատարագելով, օծումը կատարեց խաչելութեան մեծադիր պատկերի մը, զոր հանգուցեալ Ռեթէոս էֆ. Թաղէոսեանի քոյրը՝ Տիկին Արփիկ Կաբապետեան յատկապէս պատրաստել տալով նուիրած է նոյն եկեղեցիին, ի յիշատակ իր եղբօր։ Այդ պատկերը խաչ պեղեցիկ ու բնական կերպով նկարած են Գալֆաեան Որբանոցի ատուտիները, որոնցմէ ոմանք՝ ի մասնաւորի Օր. Կատարինէ Ռիւլհանճեան՝ մեծ ընդունակութիւն ունին նկարչութեան։ Ուստի կ'արժէ որ, ինչպէս նրբարուեստ ձեռագործներու և օժիտ, այս կարգի նկարներու համար ալ յանձնարարութիւններ ըլլան Որբանոցին ուրկէ գոհ պիտի մնան թէ՛ հոն դիմողները և թէ՝ այսպէսով՝ բարեգործուհիներ այդ կարեւոր հասատատութեան ալ ատարած պիտի ըլլան։

ԻՇՏՈՒԻՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

Կեսարիոյ առաջնորդը կը բողոքէ որ Էվէրեկի քահանան չընդունուիր Իտարէի ժողովին մէջ։ Վանի առաջն. փոխանորդն ալ միեւնոյն գանգատը կը յայտնէ։

ԱԶԳԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Պրուսայի առաջնորդ Տ. Յովհաննէս Սրք. Արշարունի և տեղւոյն չերմաբուծական վարժարանին տնօրէն Դէորգ էֆ. Թորգոմեան, մօտերս Ազգ. Հիւանդանոցին ի նպաստ տրուելիք նուագահանդէսին առթիւ 35 ոսկի չափ գումար մը հանգանակած են Պրուսայի մէջ։

ՀԱՅՈ ԱԲՈՒՍՍԱԳԻՏ ՄԸ

Գ. Զարեհ Կէօնիւպէյոլիքեան անուն հայ երիտասարդ արուեստագէտ մը «Մարը» ներկայացնող մեղրամոմէ արձան մը շինած ըլլալով Հռոմի մէջ, տեղւոյն գեղարուեստական ակադեմիան մրցանակով մը վարձատրած է զայն։

ՁԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Ազգ. երեսփոխաններէն Մարկոս էֆ. Նաթանեան Երեսփ. Ժողովոյ վերջին նիստին մէջ գրաւոր առաջարկ մը ներկայացնելով Դիւանին՝ կը պահանջէր Ժողովէն ուշադրութեան առնել զինուորագրութեան խնդիրը, ինչպէս իր 30 տարի առաջ Ազգ. Երեսփ. Ժողովը այդ հարցով զբաղած էր, երբ Հայերէն ինչպէս և բոլոր ոչ-իսլամ ազգերէն զինուոր ուզուած էր։ Բայց ժամանակ չըլլալով յաջորդ նիստին մնաց այդ կարեւոր առաջարկին նըկատառումը։ Աւելի ազէկ կ'ըլլար անմիջապէս խորհրդածութեան ենթարկել դայն, քանի որ զինուորցուներուն դրօշի տակ կանչելու գործողութիւնը կատարուելու վրայ է արդէն և թերեւս մարտ 1էն առաջ կատարուած իրողութիւն կ'ըլլայ։

ԺԱՌԱՎԱԳԻՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

Սկիւտար-Սելամսըզի 6. Մուրթեան լսարան-թատրոնին մէջ վաղը գիշեր, Հինգշաբթի, գիշերուան ժամ 3ին տեղի կ'ունենայ Գ. Ժողովրդական երեկոյթը։ Պիտի ասնեսասէսի Պ. Վռամեան։ Դաշնակի և ջութակի վրայ ընտիր եղանակներ պիտի ածուին։ Տրամախօսութիւն. քառաձայն երգ և մեներգ։ Մուտքի գինն է 3 ղրուշ։ Ուսանողներու համար 2 ղրշ.։

ՀԱՅ-ԿԱԹՈԼԻԿ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

ԱՌԱՋԻ ԴԻՏԵՐՈՒՍԱՆ ԺՈՂՈՎԸ

Հայ-հոռոմկականներու Ազգ. Երեսփ. Ժողովը Բշ. գիշեր գումարուեցաւ Սաքզ-Ագաճի Կ.-Պատրիարքարանին մէջ և կարդացուեցաւ վերջին նիստին մէջ ընդունուած բանաձեւին մասին Սինոդին տուած պատասխանը։ Այդ բանաձեւին առաջին յօդուածին մէջ Կ.-Պատրիարքը պաշտօնակ ընելու համար Հռոմ դիմելու տրամադրութիւնը Սինոդը հետեւեալ կերպով փոխած է. «Որ դիմեն առ Ս. Դատն որ իր գերագոյն գերիշխանութեամբ կարեւորը տնօրինեն։» Այսինքն հրամարեցման մասին ակնարկութիւն չպիտի ըլլայ։ Բանաձեւին Բ. և Գ. յօդուածները զանց առուած են՝ «խնդրոյն մէջ առնչութիւն չունենալը» ակնարկուելով։ Երկրորդ յօդուածին մէջ կ'ըսուի թէ որպէս զի իրաց ստոյգ վիճակը Հռոմ տեղեկացուի, և բնաւ կասկած չմնայ թէ սխալ տեղեկութիւններ տրուած ըլլան, պէտք է որ իրողութիւնները ճշգրիտ կերպով խմբագրուին և Ժողովին մէջ, եպիսկոպոսներու ներկայութեան կարդացուելէ յետոյ, երկու կողմէ ստորագրուելով ղրկուի Պապին, անոր կցելով նաև Տեղապահին երդումին բանաձեւը և աւելցնելով հետեւեալ պարբերութիւնը. «Հայ կաթողիկէ հասարակութիւնը, անգամ մը եւս ապացուցանելու համար իր օրդիական հպատակութիւնը հանդէպ Հռոմի Ս. Դատին, կը ձեռնարկէ Կ.-Պատրիարքի ընտրութեան։» Այս յօդուածը պիտի ծառայէ հասատատելու թէ Ազգ. Ժողովը՝ Տեղապահին երդման բանաձեւին համաձայն էր որ կը պնդէր նախ և առաջ Կանոնագրի քննութեան ձեռնարկելու պէտքին վրայ։ Սինոդը զանց առած է Գ. յօդուածը որով կը պահանջուէր որ Թէրղիպաշեան վրդ. հեռացուի կաթողիկոսարանէն, վերջին խնդիրներուն մէջ իր ունեցած անշնորհք մասնակցութեան համար, որովհետեւ անիկա արդէն ինքնաբերաբար հրաժարած է Սինոդին մէջ ունեցած իր քարտուղարի պաշտօնէն, խնդրելով որ քննուի իրեն դէմ եղած ամբաստանութիւնը։ Սինոդը կը հակառակի նաև Ազգ. Ժողովին հետ հաւաքարար Հռոմ դիմելու տրամադրութեան։ Այս պատասխանագրին վիճաբանութիւնը, 19ի դէմ 23 ձայնով, որոշուեցաւ յետաձգել յաջորդ նիստին։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ա. ՊՈԼՍՈՅ ՆՈՐ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ

Երէկ, իրենց ստացած հրաւէրներուն պատասխանելով, Կ. Պոլսոյ նոր զինուորները Թօրգաթի պարտէզ դանուող զինուորական յանձնախումբին ներկայացան։ Հարկ եղած արձանագրութիւնները կատարուեցան։ Նոր զինուորներուն թիւը 3000 է, իսլամ և ոչ-իսլամ։ Առանձ մէկ քանի օր հիւրմնալի յետոյ պատրաստուած վրաններուն մէջ, Բ. և Գ. զօրաբանակները պիտի դրկուին, իւրաքանչիւր զօրաբանակի մէջ 1500 հոգի տեղաւորելով։ Այսօր համապատասխան պիտի տրուի նոր զինուորներուն։ Մինչև հիմա դեռ որոշում չէ արուած 1301 և 1304 տարուան զինուորներուն նկատմամբ։

ԹԱՏՐՈՆ

Ի ՊԱՏԻՒ ՉԱՐԻՖԵԱՆ ԱՄՍԻՆ

Այս գիշեր, Բերթի Շանի թատրոնին մէջ կը ներկայացուի Վիքթոր Հիւկոյի հռչակաւոր առասը՝ **ԼԷՌՆԱՆԻՆ**, իբր չքաւանդէս տաղանդաւոր և համակրելի արուեստագէտ Պր. Զարիֆեանի և Տիկին Արաքս Զարիֆեանի։ Անոնք որ տիպը ունեցան գնահատելու տաղանդաւոր դերասանին փայլուն ձիրքերն ու բնական կարողութիւնը, կ'արժէ որ փութան իրենց վերջին համակրութիւնը յայտնել և գնահատել զինք այս ներկայացումին մէջ ալ, ուր

ՊՐ. ՉԱՐԻՖԵԱՆ Կ'ԱՆՁՆԱՒՈՐԻ «ԼԷՌՆԱՆԻՆ»

Ներկայացումը կը սկսի ժամը հինգ 8ուկէսին և գիները սովորական են։

⁂ Ցառաջիկայ ուրբաթ գիշեր (19 փետր.) Բերա, Վաուդէվիլ թատրոնին մէջ պիտի ներկայացուի Արցուսնի հովիտի տարբատ հեղինակ Պ. Անարտնեանի գրած վերջին գործը բանին մէջ, Ուխատաձեռը կամ Երկինքը անուն խիստ յուզիչ առասը, 3 արարուածով։ Հասոյթին հարիւրին 20ը պիտի տրուի ռուսական տաղանդաւոր գրադէտին՝ իբր հեղինակի վարձք։ Տասնմէն յետոյ պիտի ներկայացուի ծիծաղաշարժ զաւեշտ մը, 2 արար։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՑՈՒՄ,	Mars 17/1
Օսմ. միացեալ բացուեցաւ զրշ.	103—38½
» » վար գին	103—34
» » բարձր գին	104—01
» » գոցուեցաւ	103—35
Բուս. Երկ. բացուեցաւ ֆր.	212—75
» » վար գին »	212—25
» » բարձր գին »	212—87
» » գոցուեցաւ »	212—25
Կ. Պոլսոյ Թրամուէյ »	10—22
» Ժուխանա »	6—12
Օսմ. Ապահ. ընկ. Լ. Օ.	4—37
Շիրքէթի Խայրիյէ »	40—
» » Օսման. »	1—15
Գրէաի Ցոնս. Լմիքս. հին Ֆր.	320—
» » » նոր »	269—
Թրանվայ »	79—
Զարթրէդ »	44—
Կ. Պոլսոյ քարաք »	438—
Պանդ. Օթթօմ. Լ. Օ.	20—10
Օսմ. ծխախոտի ընկ. »	17—20
Օսմանթալ քարքէթ. »	11—77

ԴԵՐԶԱԿ

Պ. ՏԻՄԹԵՐԻ ԲԱՀԱՍԱՐԻ

Բերա, Բէրէքն բասաժ, թիւ 7

Անոնք որ վայելուչ ու ճաշակաւոր զգեստ հագնիլ կ'ուզեն, ուղղակի թո՛ղ գիւեն, Բերա, Բէրէքն բասաժ հաստատուած դերձակ Պ. Տիմթերի Բահասարիի, որ զիրենք գոհ պիտի ձգէ ամէն կերպով։ Գիները չափաւոր են։

ՏԷՐՈՒՊԷԻ ԷՔՍԹՐԱ ՄՈՄԵՐ

Տէրուպէի էքսթրա ընտիր մոմերը գնեցէք, որոնք ո՛չ ծուխ կ'արձակեն և ո՛չ կը վապեն։ Այդ մոմերուն պատրաստութեան համար մեծ ինամք տարուած է։ Գինն ալ ժամն է։ Կը ծախուի գլխաւոր խանութպաններուն և Պոլսոյ, Բերայի ու Գալաթիոյ մեծ վաճառատուններուն քով։ Վաճառման կեդրոնատեղին է Պալըգ Բազար, Նէվչէհէր խան, թիւ 9, Բոլսոյ և ընկերութեան մօտ։

Ընդհանուր գործակալ
Ս. ԱՄՍԱՐ ԵՒ ԸՆԿ.

75—38

ՃՈՒԽ ՄԹԵՐՔ
ՔՈՍՔԻԻՄ-ՔԱՅԵԷՕՐՆԵՐՈՒ
ՓՈՒՐՕՆՆԵՒՈՍ
ՊԼՈՒԶՆԵՐՈՒ ԵՒ ԺԻԻԲԵՐՈՒ
ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ
ԹԻՐԻՆԿ
ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ
ՂԱԼԱԹԻԱ

ԱՄՍԵՆ ԿՈՂՄ ՓՆՏՌՆՑԷ՛Ք
ԶԱՎՈՒՇ ՕՂԼՈՒԻ
ՆՈՐ ՀԲԱՊԱՐԱԿ ՀԱՆՆԱ
ՊԱՀԷՐԻԷ ԵՒ ՎԱԹԱՆ
Սիկառի առաջնակարգ եւ ընտիր
ԹՈՒՂԹԵՐԸ
ԲՈԼՈՐ ԾԽԱՎԱՃԱՌՆԵՐՈՒՆ ՔՈՎ
ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ 36-4

ՔԻՉ ԴՐԱՄՈՎ

ՇԱՏ ՈՍ-Ի ՇԱՀԻԼ
ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐ ԵՒ ՄԱՆԱՀԻԼԻ
ՏՆՕՐԷՆՆԵՐ ՊԻՏԻ ԿԱՐԳԵՆՔ

Մեր գիտցած Եգիպտական և Ցբրանական կալուածական պանքներու և երկաթուղիի պարտաթուղթերէն շատ ատն և վիճականութեան կազմակերպութեամբ ասկի չանաւոր եղած պարտաթուղթերը Հոլանտ. կառավարութեան 1904ին փոխառութիւնը կազմող կալուածական պանքայի պարտաթուղթերն են։ Այս փոխառութիւնը Հոլանտական կառավարութեան և Թագաւորին պաշտօնական արտօնութիւնովը հրապարակ հանուած և կալուածական գրաւով երաշխաւորուած է։ Այս պարտաթուղթերը տարին 6 անգամ քաշուելու պայմանաւ, 62,500 75,000, 100,000, 125,000, 250000 ֆրանքոց մեծ պարգեւներ, ընդամէնը 1,450,950 ֆր. շահող թիւեր ունին։ Այս պարտաթուղթերը հիմակուան ատն գինով՝ 166 ղրշ.ի կամ 35 ֆր.ի գնողները 72 տարի ընաւ ո՛և է վճարում ընելու պարտաւոր պիտի չըլլան և վիճականութիւններուն պիտի մասնակցին ու այսպէսով կա՛մ իրենց ատած յդրամը աւելուածական գումարով ետ պիտի առնեն և կամ կարեւոր պարգեւ մը պիտի չտին։ Ըսել է որ ընաւ վնաս չիկայ, որովհետեւ պարտաթուղթ է։ Եթէ պարգեւ ելլէ ու դուք տեղեկութիւն չուենենաք, ձեր դրամը չի կորսուիր։ Վիճականութիւնը կը կատարուի հրապարակով և Հոլանտական կառավարութեան հսկողութեան տակ։ Ինչպէս որ մեր գըբասնեակին մէջ ծախուած ամէն տեսակ պարտաթուղթերուն համար կ'ըլլայ, հոլանտական կառավարութեան երաշխաւորեալ կալուածական պանքայի պարտաթուղթ գնողներուն ալ ամէն ատն դրբամ փոխ կը տրուի։ Մեր գրատեսակը որոշեալ գինով մը և ամէն ատն ետ կառնէ այս պարտաթուղթերը (Մայրաքաղաքիս մէջ Հոլանտական պանքա չըլլալուն համար)։ Վիճականութեան ցուցակները ծրիպակս կուտանք մեր յաճախորդներուն։ Գաւառներէն գնել ուզողները մանտաքսիով կամ չէքով պէտք է դիմեն Գալաթիա, Բիւլիւք Թիւնէլ խան թիւ 7, «Ժողովրդային Վարկի Օսմանեան fonմանիդ ընկերութեան»։ (Crédit populaire Ottoman) Գործունեայ պատուաւոր պաշտօնեաներու պէտք ունինք, որոնց դրամ պիտի չտեղենենք։

Փեսք. Շին քաշուելիք վիճականութիւն։

Պարգեւ			Գրանիք
1			100,000
1			10,000
1			2,507
5	ֆր.	1000էն	5,000
10	»	500»	5,000
40	»	250»	100,000
82	»	100»	8,200
200	»	75»	15,000
400	»	50»	20,000
1260	«	31,25	39,375
2000		17—36	215,075

ՏՕՔԹ. Ա. ՈՒՆՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ երեքարականութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած տաք օդի, տիաթանoսfoրթի, պոռնfoսfoրթի, հօզօթակսfoրթի ու ամէնէն նորագոյն մեթոտներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ խուլութիւնը, գլխուպտոյտը ու հինցած ցաւերը, ականջ խժալը ու ականջի, քիթի, բերնի, կոկորդի ու խռչակի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։

Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրայ եղած ատեւութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց զարծողութեան, կատարելապէս կը չտկէ նորագոյն գործիքով մը, որուն շնորհիւ բազում այդ կարգի հիւանդները Եւրոպայի մէջ բժշկուած ըլլալը կ'ապացուցանէ։

Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և տղոց կոկորդի նշիկները (պատէմիք) կը հանէ, առանց արիւնահոսութեան իր մասնաւոր գործիքովը։

Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէս օր, Գանճէդարու, Համիտիյէ սէպիլի դէմ, Աբիկ Իսթիւճեան դեղարանը։ իսկ կէս օրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շիտակ ճամբայ, Թագիսիմ, Գրանս. հիւանդանոցին դէմ, թիւ 41։

Հինգշաբթի օրերը կէս օրէ վերջ իր տունը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ վկայեալ աղքատները ամէն օր ձրիաբար դարմանելու պարտաւոր է։ 50—46

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Ազգ.,— Օսմ. ապահովագրական Ընկերութեան կեդրոնատեղին փոխադրուած է Գալաթիա Մէրթէչլանի փողոց, թիւ 7, Գանք որ Սալ

ՏՈՔԹ. ԶԱՐՓՃԵԱՆ

Մասնագէտ Բժիշկ

ԼՈՆԴՈՆԻ, ԹԻՖԻՆ ՆԻ ԱԿԱԴԷՄԻ

Վկայուած Բարիզի համալսարանէն ու նախկին օգն. բժիշկ Ցարտոյի հիւանդանոցներուն.

Պատիւ ունի ծանուցանելու թէ ի դիւրութիւն իր յարգոյ յաճախորդներուն, այսուհետև ըստի երեքշաբթի և շաբաթ առաւօտներէ, ամէն օր մինչև կէս օր, կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները, գիտական ամենավերջին մեթոտներով, Գալիա կամուրջին գլուխը Նարկիլէեան դեղարանը (Նախորդ Ծանոյն), և ուր ի հարկին կը կատարէ իր մասնագիտութեան վերաբերեալ գործողութիւնները։ Ամէն օր կէս օրէն ետքը հիւանդ կ'ընդունի իր բնակարանը, Բերա, Աղա Ճամի, Սագըզ Աղաճ, թիւ 6. երեքշաբթի և շաբաթ օրերը կը գտնուի ժամը 8-10 (Հ. Ե.) Շիլլիի Մանկանց միջազգային հիւանդանոցը, և իր մասնաճիւղին մէջ, Բերա, ռուսական դեսպանատան դիմաց, Ազուտ էֆ. խան, թիւ 22 աբարթրմանը, ժամ 10-12 (Հ. Ն.)։ Զորեքշաբթի կէս օրէ վերջ ձրի։ 40-26

ՉԱՎՈՒՇՕՂԼԻԻ Ծիկառի Թուղթը

ՇԻԱԼԻՈՅԻ ՄԱԳԻՍՏՐԱՆ ԿԻՑ

ԹԻՒ 14

Խարխանիշ մարքայով ծանօթ մեր սիկառի թուղթին շատ մը կեղծերը հրապարակ հանուած են։ Ատոնց դէմ դատ բացուած է մեր կողմէ։ Ուստի մեր յաճախորդներէն կը խնդրուի ծխախոտի մաքսատան կնիք թիւ 14 վաճառատունը դիմել։ Կարգ մը մանրավաճառները, ծխախոտներ, աւելի շահ ընելու համար, ուրիշ թղթեր կը քչին մեր ընտիր թուղթերուն տեղ։ Մխողները պէտք է ուշադրութիւն դարձնեն մեր սիկառի թուղթին կողքին վրայ և մէջը գտնուած խրախանչին և իւրաքանչիւր թերթիկներուն վրայ տպուած չորս դրոշմին ու 14 թիւին։ Նոյնպէս ուշադրութիւն դարձնելու է մեր թուղթին ստուգութեան։ 36—6

ՔԻՍԱՐՆԱ

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ

աշխարհիս ամենէն ախորժահամ եւ ընտիր հանքային ջուրը

Փարձով հաստատուած է որ ՍՏԱՄՈՔԻՍ, ԱՂԻՔԻ, ԼԵՍԼԻԻ, ԱԻԱԶԻ և ՇԱՔԱՐԻ հիւանդութեանց վրայ բուժիչ յատկութիւններ ունի։ Բժշկական այդ հանքային ջուրի մասին Բժշկ. վարժարանի կողմէ քիմիական քննութիւն մը կատարուելով տեղեկագիր մը պատրաստուած է, որով կը հաստատուի թէ լիովին հիւանդութիւններուն վրայ բուժիչ ազդեցութիւն մը ունի անիկա, կը յանձնարարենք որ այդ հիւանդութիւններէն տառապողները խրմեն ՔԻՍԱՐՆԱ *հանքային ջուրը։*

Վաճառման կեդրոնատեղին է Գալիս, Մաքսատան կից, Եէնի Խան։ Կը ծախուի նաև, Բերա, Սու-Թէրազի փողոցի անկիւնը գտնուող սրարթրմանը, և Գատը-Գիւղ Համարաթի Վարչութիւնը և Բօսքէրաթիվի վաճառատունը, և բոլոր դեղարաններու մէջ։ 36—12

ՍՕՍԻԷԹԷ ՄԻԹԻՒԷԼ ՖՐԱՆՍԷԶ

ՏԷ ԼԻՕՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽՆԵՐ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ՅԱՏՈՒԿՖՈՒԱԴԱՐԶ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ՋԵՌՆԱՐԿ. ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՕՆՔԻՕԼԻ ՏԱՊ

Լիոն, Օթել տը Վիլ փողոց, թիւ 77

ԱՄԵՆԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐԸ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆԸ, ՈՐ 1909 ՄԱՅԻՍ 15ԻՆ ՈՒՆԷՐ

Բաժնետէր 192,169

Մարդագրած դրամագլուխ 215,573,800 *ֆր.*

Վճարուած դրամագլուխ 1,581,300 »

Վճարումներ 1 ֆր.էն սկսեալ, 100—500—1000 ֆր.ի և անկէ աւելի գումարներով ապահովագիրներ, 1—12 տարուան և աւելի պայմանաժամի մէջ վճարելի։

Ընդհ. գործակալ ԹՈՒՐՔԻՈՅ, ԵԳԻՊՏՈՍԻ, ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ, ՊԱԼԿԱՆԵԱՆ ԵՐԿՐԱՑ ՀԱՄԱՐ

ՖՐԱՆՍՍՈՒԱ ՏԷ ԶԱՖԻ

Ղալաթիա, Սեն-Բիեր խան, թիւ 25-26

Կ. Պոլսոյ ընդհ. գործակալութեան դրամատուն՝ ՓԷՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ, Ղալաթիա.

Գործունեայ գործակալներ կը փնտռուին արուարձաններու, օտար, նահանգներու և յիշեալ երկիրներու համար։ Նպաստաւոր պայմաններ։ 50—32

ՍՐԵՒԵԼՔԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօսթ Լօքալ տարին	108	ղր.
» » » վեցամս.	60	»
Գաւառներու համար տարին.	108	»
» » » վեցամսեայ	60	»
Արտասահմանի հմր. տարեկան	35	ֆր.
» » վեցամսեայ	20	»

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. հասցէի փոփոխման համար 2 ղրշ., բաժանողները անպայման կանխիկ, ծանուցումներն առանձին կը սակարկուին. դրամ ղրկելու ամենադիւրին եւ ժամն միջոցը Մանատրոսթն է։

Աւրօնաթեր ԳԱՐՆԳԻՆ ՀՕՅԱՆՑԵՆ

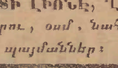

ՅՈՅՆԱՀԱՅՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Աւստրեւամերիկեան

Cie. de navigation Austro-Americana)

ԱՆԴՐԱՏԱԼԱՆՏԵԱՆ 45 ՇՈՂԵՆԱԻ

Կանոնաւոր մեկնում ամէն հինգշաբթի օր։ Մանաւոր դիւրութիւններ կ'ընծայուին Հայ ճամբորդներուն։ Շոգենաւերը կրկին պատուտակ ունին։ Սնունդը խնամեալ է։ Եղեկտրական օդափոխում և լոյս։ Մարքոնիի դրութեամբ անթել հեռագիր։ Բժիշկ և դեղ ձրի։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել գլխաւոր գործակալութեան, Ղալաթիա, Շարպագ իսկէլէսի փողոց, Լոյտ Օթրիշէն գործակալութեան նախկին չէնքին դիմաց եւ Արապեան խանին վերև թիւ 24։

Ընդհ. գործակալ
ԹԷՕՏՕՐ ՔՈՒՐՄՈՒԶԻ

ՔՐԷՏԻ ՖՕՆՍԻԷ ԷԺԻԲՍԻԷՆ

3 0/0 ՖՈՒՆՏՈՒԼԻՍԻ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹ

Վիճակահանութիւն 1910 Փեբրուար 15ի

Շրջաբերութիւն 1886ի—309րդ թիւոյ

110986 թիւր չանած է 50000 ֆրանք։ Իսկ հետեւեալ 25 թիւերը չանած են 1000 ական ֆրանք։

2457	40030	144391	224926	332630
17999	45564	148679	226372	332998
26464	53512	166432	232945	336518
28607	61347	175533	285220	348876
36097	96550	208080	328709	354672

Շրջաբերութիւն 1903ի.—87րդ թիւոյ

739078 թիւր չանած է 50,000 ֆրանք իսկ հետեւեալ 25 թիւերը 1000ական ֆր.։

413243	513622	545707	642209	701667
416028	525009	564044	647816	774998
451824	526765	583192	663223	783707
454072	532967	594222	669783	785226
504826	538490	638474	694790	798791

Վճարումները կը կատարուին 1910 Մարտ 1էն սկսեալ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

ՕՏԱՐ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

BANQUE RUSSE

Pour le commerce étranger

Հիմնուած՝ 1871ին

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 30,000,000 ՐՈՒՊԼԻ

ԱՏՐՈՊՈՂԻՏԻՆ ՎԱՀԱՐՈՒՍԻ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ԲԵԴԵՐԲՈՒՐԳ

ՅՍՂԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ. — Քալաճիքօվի սակարան, Սենայա հրապարակ եւ Վասիլի Օստրով։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.—Աքքէրման, Արխանկէլ, Աստրախան, Արմաւիր, Պաքու, Պալաքօվօ, Էքաթէրինօսլաւ, Էլիզաւպէթկրատ, Իսմայիլ, Կէրսօն, Բիէֆ, Բօզլօֆ, Խօքանդ, Բրէսլէն չուկ, Մոսկուա (Կավրիլով փողոցի մասնաճիւղով), Նիքոլայէվ, Նիժնի-Նովկորոտ, Նօվօ, Նիքոլայէվսք, Նօվօրոսիսք Օտեսա, Օմսք, Բէրմ, Բօքրօֆսքայա-Սլոպոտա, Բոլդավա, Ռիգա, Ռիասք, Ռօստով, Ռիպինսք, Սարատօֆ, Սիմֆերոպոլ, Սէվաքէրօբոլ, Զիսքօբոլ, Թրուսկն, Թօմսք, Վէլէքի, Ուսքիուկ, Վլատքա, Վինիցա, Վոլոկտա և Վօսնէսէնսք։

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.—Ալէքսանդրիա (Խէրսօնի մէջ), Պատրիէց, Եւրադօրի, Բաքուվքա, Նիքօրոլ և Սրօլա։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ.—Լոնտոն, Բարիզ, Ժընէվ և Կ. Պոլիս։

Ռուսական դրամատունը կը զբաղի դրամատան և սակարանի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառութիւններով. նախավճարներ (avance) ապրանքի վրայ և քօմիսիօնով՝ վաճառում ապրանքի։ Խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կուտայ ամենավստահելի «Սէյֆ» դրամարկղներ։ Խնայողական Սնտուկ նպաստաւոր տոկոսով։

ԼԱ ՖՕՖՕԶ

Կերակուրներու պատրաստութեան մէջ լա ֆofoզի գործածութիւնը շատ աւելի նպաստաւոր է քան կարագը, ձէթը և արպը։ Միեւնոյն կերպով կը գործածուի.—

ԲԱՑԹ ՄԷԿ ՖԱՌՐՐԻ

ՆՈՒԱԶ ՖԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ

Լա ֆofoզ բուսական զուտ և անխարդախ կարագ մըն է։

Լա ֆofoզ, Մակնան եղբարց վաճառանիշով, մեծապէս յանձնարարելի է առողջապահական տեսակէտով։ Բոլոր հիւանդանոցներուն մէջ կը գործածուի։ Մակնան եղբարց վաճառանիշով այս իւղը փնտռեցէք բոլոր գլխաւոր նպարավաճառներուն մօտ, վաճառման կեդրոնատեղի Ղալաթիա, Մէչէտ Ալի փաշա խան՝ Ն. Ս. Բէվէնճիոլու և Որդի վաճառատունը, Պոլիս՝ Լէօն Տ. Սէմոն, Լիմոնճը ար փողոց, թիւ 53։

Ընդհ. գործակալ
Ս. ԱՄԱՐ ԵՒ ԸՆԿ.

75—34

Միլքմէյտ Պրէնտ Սուիս Միլքը

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՍՆՈՒՆԴՆ Է

Ամեն ամոսի որ գործածած եմ այս կաթը՝ կ'բնդունիմ որ

ՄԻԼՔՄԷՅՏ ՊՐԷՆՏ ՍՈՒԻՍ ՄԻԼՔԸ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ Է ՅՂՑՑ ՀԱՄԱՐ ԿԵՂԾԱՆԱՆ՝ ԿՈՐԵՑԿՈՒԹԻՒՆ ՀԱՄԱՐ ԵՒ ԶԱՐԷՆՁԻՆ ՅԱ. ՕԳՈՏՅԵՆԸ

50—42

ԴԺՈՒԱՐԱՄԱՐՍՈՒԹԻՒՆ ՍՏԱՄՈՔՍՅԱՆ

Վայրկենապէս կը բուժուին

ՇԱՆՏՐՈՆԻ "ԿՈՒՈ ՏԷ ԲՈԼՈՆԻ,,ՈՎ

Ազգեցիկ բնդդեմ

ՍՊԵՏ ՀԻՒԱՆԴԱՊՈՒԹԵԱՆԸ ԲՈԼԼԷՐԻՆԻ ԵՒ ԹՈՒՆԳԷՊԻ

Բարիզ, 8, Վիվիէն փողոց, եւ բոլոր դեղարանները

ԼՈՆԺԻՆ

Աշխարհիս միակ ամենարնտիր ժամացոյցը, պատշաճապէս ընդունուած Միացեալ Նահանգներու եւ Իտալիոյ ծովային նախարարութիւններէն։

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ, ՄԵՏԱՂ, ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ

Ինչո՞ւ կիրթ ճաշակի և ուղիղ դատողութեան տէր ամէն ազնուական նախապատուութիւն կուտայ ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցին. — Որովհետև ճշդութիւն, տոկունութիւն, նրբաբուխտ աշխատութիւն և վայելչաձեւութիւն անոր գլխաւոր արժանիքը կը կազմեն և լրջօրէն երաշխաւորուած են։ Ինչո՞ւ ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցը ամէնէն բազմաթիւ և ամենաբարձր վարձատրութեանց արժանացած է.—Որովհետև հիանալի կերպով կ'իրականացնէ արուեստին բոլոր կատարելագործումներն և իր նշանաւոր արդիւնքներով միշտ կը գերազանցէ համանման արտադրութիւնները։

5 մեծագոյն մրցանակներ.—*Անվերս* (1885), *Բարիզ* (1889), *Պրիւսէլ* (1897), *Բարիզ* (1900), *Միլան* (1906)։

2 արտաքոյ մրցման, անդամ ժիւրիի.— *Ժընէվ* (1896), *Թուն* (1899)։

4 Սեռերի մրցանակներ, 35ի աւելի ուրիշ մրցանակներ Նեօշատէլի դիպարանէն։

16 օքսդրամներ.— *Բարիզ, Վիեննա, Ֆիլատէլֆիա, Անվերս Ամսթէրտամ, Զիքակօ, ևն., ևն.։*

50—39

Թուրքիոյ համար ընդհանուր ներկայացուցիչ ՆԱՍԻՊ Խ. ՃԷԶՎԷՃԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ Մեծ Շուկայ, Մահմազանըլար, 44 — 46. Կ. ՊՈԼԻՍ

Կը խնդրուի դաւառի մէջ սոյն վաճառատան բազմաթիւ յաճախորդներէն, պէտք ներկայանալէն առնուազն մէկ ամիս առաջ ղրկել իրենց ապպարանքները, յապաղմանց չենթարկուելու համար։

Ցիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն տեսակ զոնարեղէններ եւ ոսկի շղթաներ։

ԻԻՆԻՕՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԹԱԲԻԶ 1828—1829

1828 L'UNION DE PARIS

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ի ԲԱՐԻԶ 9, ԲԼԱՍ ՎԱՆՏՕՄ, 9

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԿԱՊԵՍԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

Դրամագլուխ և պահեստ	329	Միլիոն Ֆրանք
1906ին գանձուած ապահովագրին	30	» »
Մինչեւ 1906ի վերջը հատուցեալ վնասք	480	» »

Ինչպէս այս թուականներէն կ'երեւի, Ընկերութեան դրամագլուխն ու պահեստի գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ *որ ոսկայ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ ԻՒՆԻՕՆԻ ապահովագրեալ։*

Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակագոյց. նպաստաւոր պայմաններ՝ անհամեմատ կերպով աւելի ԳԵՐԱԶԱՆՑ քան ո՛և է Ընկերութեան պայմանները։ Ապահովագրութեան ամէն ձեւերը ամէնէն ժամն գիներով, օրինակի համար՝

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԻՊ ՄԱՀՈՒ, ԽԱՌՆ, ԴՐԱՄՕԺԻՏԻ, ևն. ևն.։

Ընկերութեան Դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն

Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ԳԱՅՍԷՐԼԵԱՆ

Պեռ ՄԻՀԷՐԱՆ ՅԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Պոլիս, Սուլթան-Համամ, Բաթթալը Օղլու Բասաժ։

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԼԱՕ ԳԱՐ

Էնտ ճէնէրալ ինշուրանս քորփորէյշընն լիմիթտ անգլիական ապահովագրական ընկ.

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին. 4 Սէն Բոլ Ջրչեարս Լընտրն

Դրամագլուխ	Անգլ. Ոսկի	350,000
Պահեստի դրամ.	» »	122,781
Տարեկան հասոյթ	» »	367,876

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ

օսմանեան կայսերական պանկա

Կալաթա-Պոլիս

Ընկերութիւնը Թուրքիոյ մէջ ապահովագրական ո՛և է սէյտիքայի յարած չըլլալով, բացառիկ դիրքի մէջ է և կրնայ ամէն վճանդ ապահովագրել, հետեւաբար չէնքերու, կարասիներու և ապրանքներու վրայ հրդեհի դէմ ապահովագրութիւններու զանազան սէյտիքաներու գիներէն ԶԳԱԼԱՊԼԻ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ կ'ապահովագրէ։ Վնասներու վճարումը տեղի կունենայ ՏԵՂԻՈՅՆ ՎՐԱՑ ամենամեծ առատաձեռնութեամբ և արագութեամբ։

ՃՕՐՃ ՉԻԶՆԸԼ ԷՆՏ ՍԸՆՍ ՔՕ. ԼՄԹՏ.

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆԻՔ

ԿԱԼԱԹԱ ԱՏՏԱԼԷԹ ԽԱՆ ԹԻՒ 12-16 Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ չինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և չքաղրամ ստացած է բոլոր ցուցանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա	1. *Մեծ փողոց, Գօն Մարչէի դիմաց, թիւ 343 և 343 կրկին։*
	2. » » *Կալաթա Սէրայի դիմաց։*
Կալաթա	1. *Սինկէր խան Թիւնէլի եռաս։*
	2. *Թրամվայի կայարանին դիմաց։*
Պոլիս	1. *Սուլթան Համամ թիւ 2։*
	2. *Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13*
Սկիւտար	*Զարչը Պոյը, թիւ 120։*

Դասերը և նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տունը։ 31

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԷԶԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳ.— *Հնաբուծութեան 1322 մարիս 10ի կանոնագրին Ա. և Բ. յօդուածներուն համաձայն, հնաբոյծներու հնաւաճառները Հանր. Պարտքի Վարչութեան մասնագիտական գործակալներուն քննութիւնն ենթարկուած են։ Սրդ. Հանր. Պարտքի վարչութիւնը այս միջոցիս պէտք ունի ներմաբուծական չորս նոր հակոզներու՝ 600 ղրուշ ամսաթոշակով, համբուծախքէն զատ։ Այդ պաշտօնին թեկնածուները մրցումով քննութեան մը պիտի ենթարկուին քննիչ մարմնի մը առջեւ, որ Սուլթան Ահմէտ հաստատուած անասնաբուժական վարժարանին մէջ պիտի հաւաքուի։ Ցիշեալ կանոնագրին Բ. յօդուածին համաձայն, Թուրքիոյ և արտասահմանի երկրագործական վարժարաններէն ու Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանէն վկայուածները կրնան մասնակցիլ մրցումի քննութեան։ Իբր հակող ընտրուած պաշտօնեաները պարտին երթալ իրենց յատկացուած պաշտօնավայրը։ Մրցման քննութիւնը տեղի պիտի ունենայ 1325 փետր. 15ին (Հ. Տ.) երկուշաբթի օրը, ժամը 7ին (Ք. Թ.)։ Մասնակցիլ փափագողները կը հրաւիրուին այժմէն իրենց խնդրագիրները ղրկել Հանր. Պարտքի Վարչութեան Տնօրէնութեանը։ Որոշեալ օրը անասնաբուժական վարժարանը ներկայացողները պէտք է իրենց հետ ունենան վկայականնին։*

7—8 Ընդհ. Տնօրէնութիւն

ԱԶԳ.— *Թողեալ Հասոյթներու Վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Աստաբազարի Իտարէի Մէնէլիսի որոշումին համաձայն, հետեւեալ տեղերուն ձկնորսութեան տուրքին վարձակալութիւնը աճուրդի դրուած է երկու տարուան համար, սկսեալ 1326 (1910) մարտ 1էն.*

1.— Զկնորսութեան տուրք Պաշ-Պաօքլավայի և շրջականերուն։

2.— Զկնորսութեան տուրք (խավեարն ալ մէջը ըլլալով) Սաքարիա գետին (Լարա-Սուի մէջ) ջուրերուն մէջ։

3.— Զկնորսութեան տուրք Լարա-Սու լճին մէջ։

Անոնք որ կը փափագին ասուրդին մասնակցիլ և տեղեկութիւն սաանալ վարձակալութեան պայմաններուն վրայ, կըրնան ներկայանալ Կ. Պոլսոյ Հանր. Պարտքի Վարչութեան գլխաւոր Տնօրէնութեան կամ Աստաբազարի գործակալութեան։

5—6 Ընդհ. Տնօրէնութիւն

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻԿ

BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.

ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարս 1906ին

8,000,000 Ֆր.

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարս 1906ին

3,700,000 Ֆր.

ԿԵԴՐՈՆՆ Է ՍԵԼԱՆԻԿ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Դեավալա, Կ. Պոլիս (Ղալաթիա և Գալա), Մանասարբ, Սկիւտարի եւ Իզմիր։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻԿ խնամով կը կատարէ Կ. Պոլսոյ, Եւրոպական Թուրքիոյ ու Մակեդոնիոյ բոլոր հրապարակներուն վրայ, Ձեզիր ու վարկագիրներ կը հանէ Թուրքիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն վրայ։ Առանձներ կ'ընդունի ի սեւ վճարելի և 3, 6, 9, 12 ամսուան օրերի պայմանաժամերով։ Վերջապէս սեղանաւորական ամէն գործառութիւններ կը կատարէ լաւագոյն պայմաններով։ Պանք ոք Սալոնիք փոքր վճարումներու համար ալ Ինայողական Սնտուկ մը ունի, լաւ նպաստաւոր պայմաններով։

ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄԸ ՅՈՅՑ ՏՈՒԱԻ Է

ՆԷՍԼԷԻ ԿԱԹԸ

Իճճին կատարեալ սնունդ մը կը կազմէ. բժիշկներուն եւ մայրերուն միաձայն վճռին համաձայն

ՆԷՍԼԷԻ ԿԱԹԸ

Թանկագին սնունդ մըն է տղոց եւ ցկարակազմներու համար։

50—45